

2. lpp. 14. aprīlī visi uz *Mazo skolu!*

3. lpp. Raibs kā dzeņa vēders.

4. lpp. «Kad slimniekiem bija jāsilda mugura, uzkarsēju ogļu gludekli.»

5. lpp. Sociālās aprūpes centrā un pansijā.

6. lpp. «Akadēmiķe» Marta Zumberga.

7. lpp. Ūdeņzupa izmaksāja vairāk par nopelnīto...

8. lpp. «Slimniece» izglāba no koncentrācijas nometnes.

Dundadznieku «nē» dižnovadam

15. III tautas sapulcē Dundagas pilī dundadznieki tikās ar savu padomes priekšsēdētāju Austri Kristapsonu, ar rajona padomes priekšsēdētāju Ģirtu Kalnbirzi un ar Ģibuļu pagasta padomes priekšsēdētāju Uldi Rozenbergu. Pēc politiku uzstāšanās un domu apmaiņas starp zālē sēdošajiem un tautas priekštāvjim sapulce nolēma nepievienoties lielajam Talsu novadam.

Sapulci atklājot, **Kristapsona kungs** uzsvēra, ka pagasta nākotni ietekmējošu lēmumu nevar pieņemt tikai 9 deputāti, tāpēc jāuzklausā tautas domas. Uzklusot politiķus, zālē sēdošajiem jānovērtē plusi un mīnusi, ko dotu dzīvē lielā novadā un ko — veidojot savu novadu. Padomes sēdē katrs deputāts balsos, pamatojot savu lēmumu.

Notikumi attīstās strauji, diemžēl skaidrības maz, izņemot to, ka no pilotprojektā solītajiem 6 — 8 miljoniem latu tuvākajos gados viss nonāks Talsu pilsētas attīstībai. Katras pašvaldības uzrakstītais prioritāšu saraksts sākotnēji veidoja 115 miljonus latu, bet šī summa jau samazināta līdz 39 miljoniem. No Dundagas prioritātēm — ūdenssaimniecības projekts, sporta halle, sociālā aprūpe un dzīvokļi — atstāta tikai sporta halle. Tāpēc dundadzniekus mājās liels šaubas par vienotā novada lietderību.

Ģirts Kalnbirze uzslavēja rīkoto domu apmaiņu, kas daudzviet nenotiek, un uzskaitīja plusus lielajam novadam: lielāka konkurētspēja, finanšu piesaiste, nebūs jādala rajona padomes īpašumi, mazināsies birokrātija (zālē nepiekrītoša mardoņa). Uz U. Rozenberga aizrādījumu, ka spēkā joprojām ir likums par 167 novadiem un brīvprātību, kas nozīmē, ka Dundaga drīkst veidot savu novadu, Kalnbirzes kungs atbildēja, ka likums var grozīt.

Uldis Rozenbergs atgādināja, ka reforma noris gadiem. Bet vai iegūs cilvēki? Diemžēl centralizācijā, kā rāda pieredze, cieš nomales. Un kā esam sagatavojušies? Vai nebija jāsāk ar ceļiem un sakariem?

Pie sava pagastveča, sava izpildītāja cilvēki notes reizē aiziet.

Vai uz Talsiem tik vienkārši aizbrauks? Turklāt nav noteikts, ka pašreizējo pašvaldību deputātiem

Esmu par brīvprātību. Rajonā varētu būt četri pieci attīstības centri. Diemžēl pašlaik balso par krāsām, un Talsos valda oranžā.

A. Kristapsons vēlreiz izklāstīja stāvokli: Kolka negrib būt ar Dundagu vienā novadā, Roja kategoriski ir pret savienību ar Dundagu, tāpēc jautājums ir, vai mēs varam vieni pastāvēt. Tas, ko gribētos piedzīvot nākotnē, — dzīvot izlīdzinātā Latvijā, ne sociālisma laikmetā, kad bija paraugsaimniecības, kā kolhozs Ādaži, un atpalcēji. Mēs negribam zaudēt pili, ne arī ar milzu grūtībām saglabāto Veselības un sociālās

26. III pagasta padomes sēdē Dundagas deputāti nolēma nepievienoties Talsu novadam. Par to balsoja 7 deputāti, atturējās Uldis Katlaps un Imants Zingniks.

noteikti būs pārstāvniecība lielajā novadā.

Ģibuļi pieņēma lēmumu neiestāties lielajā novadā. Ja zinātu, ka dos naudu noteiktiem mērķiem, tad bū-

aprūpes centru. Kur garantijas, ka lielajā novadā tas paliks?

Gunta Abaja atklāja, ka valdība neņem vērā pašvaldību izstrādātos attīstības plānus, kuros ieguldīti

tu ar mieru. Tāpat Mērsrags un Lībagi nobalsoja pret. Arī mazs novads var būt spēcīgs, ja ir spēcīgi lietpratēji, kas raksta projektus un piesaista finansējumu.

gan līdzekļi, gan garīgais darbs. Valdība pat nepainteresējas, ko vietējie domā par ceļu tīklu, ražotnēm, ostām. Ir bijusi sabiedriskā apspriešana, cilvēki ir pūlējušies... G. Abaja,

Redaktora ziņa

Folklorā zel!

Mūsu senči, vērojot cilvēku dzīvi un dabas norises, darināja gan kodolīgus izteicienus, gan pārdomas ietēpa pasaku izteiksmē, gan dziesmu veidolā. Padomju laiku sākumā latviešiem lūkoja iestāstīt, ka uzplaukstot kolhozu folklorā. Iespējams, ka tāda patiesi bija, tikai īsto nedrukāja avīzēs un grāmatās. Bet tautas garamantas nūdien rodas no jauna. Teicieni «Kā var neso-līt?» un «Es esmu garants!» vismaz uz laiciņu tiešām ir folklorizējušies.

Šādas pārdomas rodas, raugot izprast brīnumainās pārvērtības par un ap administratīvi teritoriālo reformu. Gadiem tā buksē, pa vidu kaut ko pēta, tad pēkšņi ierosina

mest kauliņus kopā lielapvienībās. Pamatojumi — mūsdienu folkloras cienīgi: būs konkurētspējīgāki, labāk piesaistīs finansējumu, mazināsies birokrātija.

Tauta netic. Nevienam aptaujātais dundadznieks netiecās pēc dižnovada. Krietns pulks vispār atteicās runāt, un šādu attieksmi var saprast: viss notiek steigā un nepaskaidrojot.

Jā, līdz 2009. gada pašvaldību vēlēšanām jāizveido novadi. Skumji, ka nopietna analīze un pārliecināšana ir aizstāta ar lozungiem. Vai arī ko tādu, ko folklorā iedala sadaļā «anekdots».

Alnis Auziņš

Parakstu vākšana

Lai nodrošinātu parakstu vākšanu tautas nobalsošanai par apturētajiem likumiem «Grozījumi Nacionālās drošības likumā» un «Grozījumi Valsts drošības iestāžu likumā», Dundagas pagastā iedzīvotāju parakstu vākšanas vieta laikā no 03.04.2007. līdz 02.05.2007. būs Dundagas pagasta padomes administratīvajā ēkā Dundagā, Pils ielā *Līkā muiža*.

Komisijas darba laiks: pirmdienās, trešdienās, piektdienās 8.00 — 12.00; otrdienās, ceturtdienās 14.00 — 18.00; sestdienās 10.00 — 14.00; svētdienās 9.00 — 13.00.

kas pie valsts investīciju programmas strādā kopš 2001. gada, atzina, ka pēdējos gados visu izšķir vienīgi politiskās intereses un ka uztrauc lielais ūdenssaimniecības projekts. Visu laiku esam taupījuši maku, lai spētu līdzfinansēt darbus. Vai tad, ja būs lielajā novadā, jaunā vadība atbalstīs projektu un nodrošinās līdzmaksājumu?

Uldis Katlaps aicināja novērtēt, kas Dundagai būtu izdevīgāk, un vairākkārt pauda šaubas, ka Dundaga viena pati spētu pastāvēt. Toties par Dundagas patstāvību izteicās visi pārējie runātāji, viņu vidū **Miervaldis Ceimurs, Aina Pūliņa, Pēteris Sāmītis**, un visus Dundagas neatkarības piekritējus pavadīja aplausi. **Elma Zadiņa** ar sāpēm runāja par mēģinājumiem iznīcināt lauksaimniecību un teica: «Latviešu zemnieks kopj zemi, uz kuras dzīvo, un grib to darīt. Ja aiziet prom, tad viss panīkst atmatā.»

Deputāte **Una Sila** vaicāja: «Ja Dundagā likvidēs mākslas skolu, sporta skolu un bērnudārzu, tad kas te vairs būs par dzīvi?» **Maruta Šulce** pauda pārliecību, ka daudzi jaunie dundadznieki atgrieztos, ja būtu darbs. Sapulces beigu daļā izteicās vēl trīs deputāti. **Ēriks Bērzkals** sacīja, ka nav pret reformu, bet pret saiteigību un neskaidrību gan. Šādos apstākļos labāk pastāvēt atsevišķi. **Guntis Pirvits** atzina, cik svarīgi deputātiem dzirdēt tautas vie-

dokli. Ceļot jaunu māju, vismaz jāzina aprises. Bet mēs pat nezinām, vai lielajā novadā būs pārstāvēti. **Aldons Zumbergs** atgādināja, ka pagasts pastāv jau 140 gadus un ka laiku pa laikam uzrodas reformatori. Bet reformas ilgst divus līdz četrus gadus. Tāpēc mums jāstāv kā mūrim! Daudziem ir prātā līdzība ar kolhozu dibināšanu. Nekā laba no lielā kolhoza neiegūvām.

A. Kristapsons, izdarot kopsavilkumu, bilda, ka jūt zāles noskaņojumu, un paziņoja: «Vai nu būs kopā ar Kolkku, vai nu vieni paši.» (Skatī aplausi.)

Septiņdesmit pieci zālē esošie dundadznieki gandrīz vienbalsīgi, diviem atturoties, nolēma veidot pastāvīgu Dundagas novadu.

(Iedzīvotāju viedoklis šajā jautājumā atspoguļots arī 6. lpp.)

Alnis Auziņš

Guntas Abajas foto

Martā un aprīlī

- 30. III Ieskanēsīm pavasari! Plkst. 19.30 pašdarbības kolektīvu koncerts.
- 5. IV Lieldienu sarīkojums invalīdiem.
- 8. IV Svinēsīm Lieldienu parkā!
- 13. IV Jauno talantu parāde pilī.
- 28. IV Atpūtas vakars.

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 26. februārī

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem *Rīdalmēži* (15,2 ha zemes, dzīvojamā māja un 2 saimniecības ēkas), *Mazdruvas* (18,5 ha), *Birzgaļi* (2,77 ha) un *Mežupji* (16,1 ha), kā arī no *Griežiem* atdalāmā 17,39 ha un no *Sauleskalniem* atdalāmā 6,6 ha zemes gabala.

► Kopēšanas pakalpojumu atlaide

Atbrīvoja Dundagas evaņģēliski luterisko draudzi no informatīvā izdevuma *Draudzes Vēstis* kopēšanas pakalpojumu samaksas par 50 eksemplāriem mēnesī.

► Maksa jauniešu mītnē

No 1. IV noteica Dundagas vidusskolas audzēkņiem maksu par Jauniešu mītnes izmantošanu Ls 0,65 diennaktī.

► Cirsma izsole

Nolēma pārdot izsolē pašvaldības īpašuma *Bišķi* 0,6 ha cirsma, nosakot izsoles sākuma cenu Ls 8400.

► Nosaukumu piešķiršana

No *Sauleskalniem* atdalāmo 6,6 ha

zemes gabalu pievienoja *Jaunsniķiem*. No *Mežvidiem* atdalāmā 6,6 ha zemes gabalam piešķīra nosaukumu *Akri*. Zemes gabalam ar kadastra Nr.8850-002-0112 (2,8 ha) deva nosaukumu *Sīmaņi*. No *Būdeniem* atdalāmā 7 ha zemes gabalam ar ēkām piešķīra nosaukumu *Vecbūdeni*. No *Dižcēgiem* atdalāmā 23,5 ha zemes gabalam deva nosaukumu *Cēgi*. No īpašuma *Grieži* atdalāmā 17,39 ha zemes gabalam deva nosaukumu *Atgrieži*.

► Laivu piestātne

Atļāva Edgaram Kārklevalkam izveidot laivu piestātni Dundagas dīķī uz saliņas pie Kaļķu ceļa, lai tūristi varētu vizināties pa dīķi, un uzdeva piestātnes vietu kopt un gādāt par atkritumu savākšanu.

► Zemes lietošanas tiesību pārtraukšana

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumu lauku zemes pastāvīgiem lietotājiem līdz 2006. gada

31. augustam bija jāiesniedz Valsts zemes dienestam (VZD) zemes izpirkšanas pieprasījumi. Ja zemes pastāvīgais lietotājs to nav izdarījis, tam izbeidzas zemes pastāvīgās lietošanas tiesības, bet tas iegūst zemes nomas pirmtiesības uz viņa lietošanā bijušo zemi.

Pēc VZD iesniegtā saraksta 69 personām pārtrauca zemes lietošanas tiesības uz lietošanā piešķirto zemi un nolēma ar tām slēgt nomas līgumus par pašvaldības valdījumā esošās zemes nomu.

► Zemes transformācija

Atļāva 1 ha lielu *Mazkalēju* zemes gabalu krūmājus transformēt zemē zem ūdeņiem.

► Ceļu fonda līdzekļi

Izpilddirektors Andris Kojro ziņoja, ka 2007. gadā ceļu fonda plānotie līdzekļi ir Ls 116 000. To plānots izlietot: ceļu un ielu būvniecībai (Talsu ielas trotuārs no baptistu baznīcas līdz A.Upīša ielai — Ls 35 000), ceļu un ielu periodiskai uzturēšanai un remontam — Ls 15 000 (Stacijas ielas asfaltēšana), ceļu un ielu ikdienas uzturēšanai (sniega tīrīšana, kaisīšana, apgaismošana, ielu apgaismošana, grāvju tīrīšana, apauguma novākšana, applaušana, marķējuma atjaunošana, caurteku ierīkošana, greiderēšana, ceļazīmju uzstādīšana,

tiltu krāsošana, kā arī grunts seguma atjaunošana ceļiem *Ādasbāze* — *Ozollapas*, *Lateve* — *Popnieki*, *Kaļķi* — *Kaļķu kapi*, *Šlīteres mežniecība* — *Birznieki*, *Āžu kapi*, *Piltene* — *Lodiņi*.)

Padome ierosināja gādāt par Brīvības, Pāces un Talsu ielas krustojuma izgaismošanu un apstiprināja ceļa fonda līdzekļu izlietojuma plānu.

► Pašvaldības zemes nomas maksa

Tā kā mainījušies tiesību akti, kas nosaka kārtību, kā pašvaldība var iznomāt sev piederošus un piekritošus zemes gabalus, apstiprināja jaunus noteikumus *Par pašvaldībai piederošu un piekritošu zemju nomas maksu*.

► Auto mazgātava

Nolēma iznomāt 100 m² zemes Saules ielā 16 auto mazgātavas izveidei. Nomas līgumā noteica, ka viena gada laikā jāsaģatavo tehniskais projekts un divu gadu laikā jāuzsāk mazgātavas darbība.

► Atkritumu dalītās vākšanas punkti

Piejūras reģiona atkritumu apsaimniekošanas projektā plānotos atkritumu dalītās vākšanas punktus, kurus prasa tikai uz pašvaldības īpašumā esošām zemēm, nolēma izvietot Dundagā — Brīvības ielā 1a un tirgus laukumā, Kaļķos pie *Ozolu* mājām, *Nevejā* pie *Nevejas skolas*, *Pacē*

Kas jauns pagastā?

Ziņo izpilddirektors Andris Kojro.

Šonedēļ (saruna notiek 20.III. — A.A.) pavāri pagatavoja pirmos ēdienus bērnudārza *Kurzemīte* jaunajā virtuvē. Darbojas konvekcijas krāsns (tajā ēdienus gatavo ar tvaiku), jaunā panna un citas ierīces. Palielināsies ēdienu daudzvei-

dība un kvalitāte. Vēlēsim, lai ēdiens tiešām būtu garšīgs un sā-tīgs!

Klāt spodrības mēnesis. Pavasarī atklājas ziemā sastrādātais. Drazas ieraugām pārsvarā vienās un tajās pašās vietās — ceļmalās, dīķmalās,

Dundagas centrā — Buļļkalnā. Aicinām daudzdzīvokļu māju un individuālo māju iedzīvotājus, iestāžu un uzņēmumu darbiniekus sakopt teritorijas, lai Dundaga būtu pievilcīga pašiem un ciemiņiem!

Deputāti jau vairākkārt ieteikuši ierīkot jautājumu un ierosinājumu kastītes, lai iedzīvotāji varētu brīvi paust savu viedokli, sāpi, priekšlikumus. Kastītes ir ierīkotas pagastmājā (tūlīt aiz ārdurvīm,

priekštelpā) un Veselības un sociālās palīdzības centrā (gaitenī). Vaicāt var par jebkuru tēmu, ne tikai par šo struktūrvienību darbu. Jautājumus regulāri izskatīs pašvaldības izpildvara un, ja vajadzēs, tos novirzīs atbilstošajai komitejai vai komisijai. Vienkāršus lūgumus, piemēram, saistībā ar atkritumiem vai nolūzuša koka nozāģēšanu, izpildīsim uzreiz. Marta otrajā pusē, kādu nedēļu pēc kastīšu iekārtošanas, vēl

nevienu vēstījumu nebijām saņēmuši.

Autobraucējus pavasarī uztrauc ceļi... Ja laikapstākļi ļauj, tad greiderējam. Spriežam arī, kā labāk izlietot Ceļu fonda līdzekļus. Iepriecināsim centra iedzīvotājus — asfaltēsim Stacijas ielu. Pa to gan mazāk brauc auto, toties pārvietojas gājēji un riteņbraucēji.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Par zaļu pat vēl zaļāks

Vidusskolā

10. III astoņi pašpārvaldes skolēni piedalījās ceturtajā Talsu rajona Zvaigžņoto jauniešu dienā *Kopā esam, darām, varam*. Jaunieši iepazīstināja ar savu pašpārvaldi, tās darbības mērķiem un uzdevumiem. Diena pagāja horoskopu zīmē, skolas apvienoja kopējās komandas, lai piedalītos dažādās enerģiskās un neierastās stafetēs. Dienas noslēgumā visi dalībnieki vēroja *Double Faced Eels* koncertu un izdejojās diskotēkā kopā ar grupu *Tumsas ugunis*.

13. III 7. klašu skolēnu vecāku kopsapulcē pārrunāja 1. semestra sekmes katrā mācību priekšmetā, sociālais pedagogs runāja par iespējām palīdzēt vecākiem risināt problēmsituācijas, kā arī par skolēnu neattaisnotajiem stundu kavēju-

miem. Skolas psihologs ar vecākiem apsprieda pusaudžu vecumposma galvenās attīstības īpatnības, kurām vecākiem būtu jāpievērš īpašu uzmanību. Pēc kopsapulces vecāki tikās ar klašu audzinātājiem.

No 19. līdz 23. III skolā ikviens interesents varēja aplūkot dažādas **Lieldienu kompozīcijas** — no papīra veidotus cāļus, krāsotas olas, sniegpulkstenītes starp bērzu zariem. Rosīgākie izstādes dalībnieki ir 6. b, 6. c, 7. a, 9. b un 10. a klases skolēni.

20. III 10. un 11. klašu skolēniem bija iespēja tikties ar projekta *«Zināt. Saprast. Līdzdarboties»* rīkotājiem no Rīgas. Projekts ir domāts jaunatnes informēšanai par cilvēktiesību jautājumiem un pilsoniskās sabiedrības jēdzienu. Pavisam ir paredzēts apmeklēt 16 Latvijas skolas četros novados. Pēc tikšanās ik-

viens jauniešis ir aicināts piedalīties eseju konkursā *Man ir tiesības...*

12. klases skolēni kopā ar audzinātāju Austru Auziņu sparīgi gatavojās īpašam pasākumam — **Žetonu vakaram**. Šogad divpadsmitie izvēlējušies aspēlēt logu tēmu: «Ieskaties logos — tie ir tik dažādi, cik dažādi esam mēs...».

24. III Evita un Evija Feldentāles, Dace Straziņa, Jānis Balodis, Jurgis Remess un Kristaps Bolšings piedalījās Talsu rajona vidusskolu komandu konkursā *Erudīts 2007*, kura mērķis ir attīstīt un padziļināt skolēnu zināšanas sabiedrībai aktuālos jautājumos, kā arī noskaidrot erudītāko skolēnu komandu. Konkursa tēmas ir saistītas ar politiku, ekonomiku, vēsturi, kultūru, literatūru, sportu un dabas zinībām. Kā mājas darbu komanda sagatavoja priekšstādi par tēmu *Jaunieti — vai tu vēl pasakām tici?*

Norika Rēriha, direktora viet-niece audzināšanas darbā

Teātrasports Dundagā

Nu jau man ir uzkrājusies šāda tāda pieredze teātrasporta tiesāšanā, tāpēc nedaudz izteikšos par teātrasportu pili 16. III.

Piedalījās komandas no Dundagas, Talsiem, Pastendes, pat no Do-beles un Rīgas vecumā no 5. līdz 12. klasei. Es kā tiesnese jau sen rēķinos ar slapjajām švammēm, kas bieži maču laikā glāsta manu vaigu par zemāku vērtējumu, apzinos, ka tiesnešus zālē sagaida ar baismīgu rūkoņu un esmu atmetusi cerību sagaidīt kādu rozi no skatītājiem par labu vērtējumu. Tāpēc maču laikā cītīgi nododos uz skatuves notiekošajam, kur divas komandas savā starpā sacenšas asprātībās, veiklībā, izdomā. Jaukākais, ka situācija uz skatuves 100% gadījumu ir uz vietas izdomāta. Te atklājas mazo mākslinieku daba. Citam uz sietienu birst dzejas rindas pār lūpām, cits

brīnumdaili savu domu prot paust dziesmā, cits ir veikls dramatiskās kustībās. Diemžēl gadās arī tādi, kuri uz skatuves domā tik par sevi un mīl notikumus atainot ar agresijas pieskaņu. Tas bojā komandas kopējo vērtējumu. Iepriecina tas, ka skolēnu prāts kļūst plašāks, uz skatuves tik ļoti vairs nevalda sadzīviskas ģimenes ainas, bet ir jūtams radošs domu lidojums un sulīga atjautība. Tas man, bargajai tiesnesei, liek lielāko daļu laika teātrasporta mačos pavadīt ar smaidu uz lūpām (zālē esošie savas emocijas var paust ar milzīgām ovācijām).

Tāpēc iesaku veselības uzlabošanas nolūkos apmeklēt teātrasportu, kad vien iespējams, jo galvoju, ka tajā brīdī jūs noteikti izsmiesiet vismaz nedēļas smieklu devu!

*Galvenā tiesnese
Melinda Vilks jeb Una Upīte*

Plānosim skolas attīstību!

Kā ziņojām iepriekšējā *Dundadzniekā*, 14. IV visus rosīgos dundadzniekus un tos, kam rūp vidusskolas attīstība, aicinām uz *Mazo skolu*, kur notiks Dundagas vidusskolas forums.

Mazajā skolā satiksies skolēni, absolventi, vecāki, pagasta padomes darbinieki un deputāti, pagasta iedzīvotāji un citi sabiedrības pārstāvji, kas vēlēsies dot savu ieguldījumu, lai novērtētu vidusskolas darbu, noteiktu to labo, kas ir, kā arī problēmas un ieskicētu to risinājumu, lai kopīgi spriestu, kā uzlabot vidusskolas konkurētspēju, tēlu sabiedrībā un ikdienas dzīvi skolas

gaiteņos.

Kā izpaudīsies mūsu kopīgi pavadītā diena? Visi foruma dalībnieki sadalīsies 7 darba grupās, un katra vērtēs vienu no jomām: atbalsts personības veidošanā, atbalsts mācību darbā, profesionālā orientācija un karjeras izvēle, skolas vide, skolēnu iekšējās kārtības noteikumi, skolēni ārpus skolas, sadarbība ar vecākiem.

Katrā grupā viss darbs dalīsies 2 lielās daļās. Pirmajā dalībnieki meklēs un konstatēs lielākās problēmas attiecīgajā jomā, bet otrajā meklēs un ieteiks svarīgāko problēmu risinājumus. Pēc kopīgi veiktā darba katrs dalībnieks balsos par 3 problēmu risinājumiem, kas viņam liekas svarīgākie.

Diena noslēgsies ar nelielu kopīgu sveicienu. Šajā dienā paredzēts arī oficiāli atklāt Dundagas vidusskolas interneta lapu.

Tiksimies visi, kam nav vienaldzīga vidusskolas attīstība!

Rīkotāju vārdā Uldis Katlaps

Dundagas vidusskolas foruma darba kārtība

Mazā skola, 14. aprīlis

9.00 Reģistrēšanās, informatīvie materiāli, kafijas galds.
10.00 Atklāšana, apsveikuma vārdi, ziņas par foruma norisi, iepazīstināšana ar 7 darba grupu tēmām.
10.00 Darbs grupās, 1. posms, esošās situācijas apzināšanās, problēmu noteikšana.
11.00 Darba grupu prezentācijas.
12.00 Pusdienas.
12.40 Informācija par tālāko norisi.
12.50 Darbs grupās, 2. posms, noteikto problēmu iespējamie risinājumi.
13.30 Izvirzīto risinājumu prezentācija.
14.10 Balsošana par veiksmīgākajām idejām.
14.25 Balsošanas rezultāti.
14.30 Noslēgums.
Lūdzam iepriekš pieteikties pa tālruni 3232192 vai epastu sekretare@skola.dundaga.lv

Raibs kā dzeņa vēders

Bērnudārza ielido Bīte

27. II *Kurzemītē* notika jauno tautu koncerts *Dunduriņš*.

Tiesa, Dunduriņš nebija lietojis ne vitamīnus, ne ķiplokus un tāpēc saslimis ar gripu. Taču svētki notika tik un tā, jo Dunduriņš savā vietā vadīt koncertu bija palūdzis draudzeni Biti, kam viss izdevās lieliski. Un ko visu bija sagatavojuši bērni! Viņi izteismīgi runāja dzejoļus, stāstīja pamācošas pasakas un asprātīgas anekdotes, dziedāja jaukas dziesmas, spēlēja klavieres un vijoli, dejoja un pat demonstrēja interesantus matu sakārtojumus.

Koncertā ieradās arī negaidīti ciemiņi: Taurenis, Zirnekļis un Gliemezis, kas nevarēja saprast, kur viņa draugi tik ļoti steigšus. Visi trīs nojauta, ka tuvojas pavasaris, un tātad arī *Dunduriņam* jābūt klāt. Taurenim bija sasaluši spārniņi, un viņš gribēja balli, pat Gliemezis vēlējās izkustēties. Tad arī visi kopā ar bērniem metās dejā.

Vismazākā koncerta dalībniece bija Annija Paula (2,6 gadi), taču viņa drosmīgi nodziedāja divas dziesmas: *Velc, pelīte, saldu miegu!* un *Lāci, lāci, mazgā muti!* Uzteicami bija visi dalībnieki un, protams, viņu māmiņas, tēti, vecmāmiņas un vectētiņi, māsas un brāļi, kas mazuļiem palīdzējuši saposties un sagatavoties svētkiem. Katrs dalībnieks saņēma pa godarakstam ar Bites foto un mazu dunduriņu, ko bija pagatavojusi grupiņas audzinātāja un kura vēderā atradās salds pārsteigums.

Cerams, ka nākamgad uz koncertu ieradīsies arī pats Dunduriņš!

Diāna Siliņa

Otrie lasītāju svētki Talsos

22. II čaklākie Dundagas *Bērnu žūrijas* dalībnieki devās uz *Liela-jiem lasītāju svētkiem* Talsos.

Sarīkojumu tautas namā ar brīnišķīgiem vārdiem atklāja Talsu domes pārstāve Inga Krišjāne, uzsvērdama, ka lasīšanas svētki ir vislielākie svētki mūsu brīvībai: «Mēs esam ieslēgti savos ķermeņos, laika apstākļos, notikumos, vajadzībās. Pavisam brīvas ir tikai domas. Līdz ar to, lasot grāmatas, jūs esat lido-tāji, bet rakstnieki — lidošanas instruktori.» Viņa sacīja paldies visiem lasītājiem, rakstītājiem, bibliotekāriem un kultūras darbiniekiem. Visus ar uzrunu sveica arī Talsu rajona Kultūras nodaļas vadītāja Dzintra Eglīte, Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova un Talsu bibliotēkas vadītāja Ilze Jaunbērziņa.

Tālāko vadību uzņēmās rozā Cūciņa, kas aicināja uz skatuves katra pagasta skolēnus ar sagatavotajiem mājas darbiem. Lai uzzinātu, kuras grāmatas rajona *Bērnu žūrijas* dalībnieki novērtējuši kā visinteresantākās, skolēniem tās bija jāapspēlē tā, lai zālē sēdošie uzminētu. Mūsējie radīja īstās asociācijas par 8. — 9. klašu grupā 2. vietas ieguvēju — M. Hofmanes grāmatu *Stravaganza. Masku pilsēta*. Meitenes dejoja, slēpjoties aiz maskām, un, protams, visiem bija skaidrs, kas tā par grāmatu.

Galvenā balva visiem lasītājiem bija mūzikls *Rukšu svētdiena*. Tā bija lielo lelļu izrāde, kas ļoti patika mazo klašu skolēniem. Rukši patiešām bija simpātiski.

Diāna Siliņa

Pērku jūsu vīru!

Tā saucas izrāde, ko 24. II pilī spēlēja *Aīda Ozoliņa, Zane Daudziņa* un *Jānis Jarāns*. Mihaila Zadornova luga ir asprātīga situāciju komēdija par mūsdienu tikumiem (pareizāk, netikumiem), ko ar azartu nospēlēja profesionālu trijotne. J. Jarāna tēlojums atgādināja, ka savulaik viņš bijis gluži labs aktieris. Z. Daudziņa aprobežotās cittautietes lomā varētu saukt par spožu, diemžēl traucēja paraleles ar populārā seriāla *Neprāta cena* Helēnīti. Abas lomas ir gandrīz kā divas ūdens pīles (taisnība, klons ir Helēnīte, nevis otrādi). Man visvairāk prieka sagādāja Aīdas Ozoliņas skatuves dzīve sievas lomā. Asprātība, pašironija, pašcieņa, sievišķība un, jā, svaigums! Diemžēl daudzi mūsu talantīgie aktieri ir pārnodarbināti, un līdzīgās lomās pat visspējīgākie nobružājas. A. Ozoliņa turpreti ir nepelnīti piemirsta, bet ar to aktrise šajā lomā tikai iegūst.

Žēl, ka skatītājos nemanīju teātra un teātra sporta spēlētājus...

Alnis Auziņš

SIA *Talce* atsākusi darbu *Jaunkalnū* karjerā Dundagas pagasta Vidālē. Darba laiks darba dienās no plkst. 8.00 līdz 17.00. Būvmateriālu cenas ar PVN 2007. gadā: dabīgā grants Ls 1,95, sijātā grants fr. 0-15 Ls 1,30, grants — šķembu maisījums Ls 4,22, šķembu maisījums 0-32/0-45 Ls 7,47. Tāl. 26393683, Ivo Priedītis.

«*Tas Kungs ir mans stīprums un mana slavas dziesma, Viņš ir mans glābējs.*» 118. ps., 14.

Sveicam ilggadējo Dundagas baptistu draudzes sludinātāju Haraldu Anzenavu 80 gadu jubilejā!

Dundagas katoļu draudze

Mežu īpašniekiem

Konsultāciju pakalpojumu centrs (KPC) ir Valsts meža dienesta struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir informēt, konsultēt, izglītēt un sniegt pakalpojumus meža īpašniekiem.

No februāra *Lībagu* pagasta *Lazdās, Andumu mežniecībā, sākusī darboties KPC Talsu nodaļa*. Konsultējam, iestigojam cirsmas, dastojam un darām citus mežsaimnieciskos darbus. Šopavasār un arī turpmāk KPC piedāvās stādīt mežus un kopt jaunaudzes. **Tuvākas ziņas sniedz Talsu nodaļas vadītāja Kristīne Bloka (mob. tel. 26519781) un mežsaimniecības konsultants Dainis Taubenbergs (mob. tel. 26325422).** Maksu par konsultācijām iekasē atbilstoši MK noteikumiem Nr. 55 *Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojuma cenrādi. Atvērtā KPC lapa internetā www.kpc.gov.lv.*

KPC darbosies ar visu iespējamo atbalstu, ko Eiropas Savienība (ES) sniedz meža īpašniekiem, sākot ar projekta izveidi un beidzot ar darbiem mežā: sagatavos projektu pieņemumus meža īpašniekiem un citiem interesentiem; sagatavos atskaites projekta īstenošanas laikā un pēc tā pabeigšanas; uzraudzīs projekta ieviešanu; sniegs dažādas sarežģītības meža apsaimniekošanas pakalpojumus un īsteno mežsaimnieciskos darbus.

Pasākumus plānots iesākt pakāpeniski no gada vidus.

Plānotais ES atbalsts ir: mazvērtīgo mežaudžu nomaiņa; lauksaimniecībā neizmantoto mežu zemju apmežošana, meža atjaunošana pēc dabas katastrofām, jaunaudžu kopšana (meža īpašnieki ar atbalsta palīdzību varēs iegādāties arī nepieciešamo tehniku un inventāru).

*Kristīne Bloka,
KPC Talsu nodaļas vadītāja*

Mēs Tiņģerē, tiņģernieki Dundagā

17. II, skaistā, saulainā dienā, pensionāru kluba *Sendienas dalībnieki* devās uz *Īves* pagastu. Tur saieta namā mūs sagaidīja bijušās dundadznieces Silvija un Inta. Iegājām nelielā, bet ļoti mājīgā zālē. Uz skatuves skanēja klusināta mūzika.

Draudzības vakara pasākumu atklāja saieta nama vadītāja Vilma Brūna. Skaisti skanēja ansambļa *Īve* dziesmas. Vakars turpinājās ar interesantu skečiņu mūsu Ainas Šleineres un Ārijas Jāvaldes izpildījumā.

Pēc koncerta cienājāmie ar karstu kafiju, tēju un saldumiem. Pasākuma otrajā daļā dejas spēlēja un dziedāja bijušais dundadznieks Vīgo Graudiņš. Labs garastāvoklis bija gan mums, gan mājiniekiem.

Īves pensionāru kluba Mārsils dalībnieki mūsu Tautas namā ciemojās 17. III, ciemakukulim atveidot sava dramatiskā ansambļa iestudējumu *Visi mani radi*. Ceram, ka aizsāktā draudzība turpināsies.

Šis bija sezonas pirmais atpūtas vakars, kurā godinājām Ilgu un Kārlī Vitmaņus 45 gadu kāzu jubilejā un Rūti Biezbārdi 65 gadu jubilejā.

Nākamreiz ciemosimies pie Kandavas pensionāriem, bet paši tiksimies maija pēdējā svētdienā!

Ārija Ansaberga

Ūdens projektā

Dundagas pagasta padome projektā *Tehniskā palīdzība Latvijas pašvaldību ūdenssaimniecības attīstības projektiem* saņēmusi pirmos «labumus» no Vides ministrijas — tīklu noplūžu atklāšanas iekārtas: metāla meklētāja komplektu, audio-frekvences cauruļu un kabeļu meklēšanas komplektu, noplūžu meklēšanas stetoskopa komplektu un portatīvo ultraskaņas plūsmas mērītāja komplektu. 27. II Dundagā bija ieradies arī iekārtu piegādātājas firmas *Hidora* pārstāvis, kurš apmācīja SIA *Ziemeļkurzeme* darbiniekus rīkoties ar piegādātajām ierīcēm, kas atvieglot atklāt ūdensvada noplūžu vietas un rakšanas darbu laikā — noteikt kabeļu atrašanās vietas, palīdzot izvairīties no pārrāvumiem.

Guntis Kārklevalks

Lestenē

Miglains 16. III rīts, Otrā pasaules kara brāļu kapi, blakus Lestenes baznīca. Daudz ļaužu ar ziediem.

Ieejam baznīcā. Tad noliekam ziedus pie tēlnieces Dumpes pieminekļa kritušajiem leģionāriem. Kritušo bija 80 000, bet piemiņas sienā pašlaik iegravēti 18 000 uzvārdu. Lasu vārdus, uzvārdus, dzimšanas gadus — visi jauni Latvijas dēli, kas gribēja izcīnīt brīvību Latvijā. Kā toreiz — 1918. gadā.

16. marts nebūs izdzēšams no tautas atmiņas, tāpat kā nav izdzēšamas Brīvības cīņas, Baigais gads, kaujas Volhovas purvos...

Piemiņas brīdis sākas ar himnu, tad mācītāju uzrunas, lūgšana, ziedus noliek dažādu partiju un organizāciju pārstāvji. Dzied veco vīru koris. Cilvēki vēlreiz aiziet pie savu piederīgo kapu kopijām. Citi vēl meklē savējos sienas garajos sarakstos...

Aina Pūliņa

Leģionārus atceroties

16. III bijušos leģionārus uz tikšanas pilī aicināja pagasta padomes priekšsēdētājs Austris Kristapsons un kultūras centra vadītāja *Smaida Šņikvalde*. Bija ieradusies visi: Leonīds Reinbergs, Jānis Rēboks un Guntis Avotiņš, kā arī viņu dzīvesbiedres un atbalstītāji.

A. Kristapsons atgādināja, ka latviešu puīši leģionā iestājās ar domu par Latvijas brīvību un daudzi no viņiem tādēļ atdeva dzīvību. S. Šņikvalde papildināja: «Var uzcelt drašu žogu ap Brīvības pieminekli, bet ne ap atmiņām. Tāpēc arī ir 16. marts, lai atcerētos. Kamēr atceramies, tikmēr dzīvojam.»

Visus priecēja bērnudārza muzikālās audzinātājas Rudītes Baļķītes un mazo dundadznieku aizkustinošās dziesmas, dzejoļi un dejas. Pie cienastu galda visi dalījās atmiņās un pārrunāja Dundagai svarīgo, pēc tam kopā ar dažiem citiem dundadzniekiem nolika ziedus pie *Krokodila*. Tie, kuri vēlējās, devās uz Lesteni. Diemžēl tās pašas dienas vakarā ziedu pie *Krokodila* nebija...

Diāna Siliņa

Ekspozīcijas izveidei pilī lūdzam atsaukties tos, kam glabājas gan īpatni sadzīves priekšmeti, gan kalti, zāģi, ēveles..., gan pašu meistarų fotogrāfijas. **Tel. 29444395 (Alanda), 26109787 (Tālis)**

Ugunsgrēka gadījumā

(Turpinājums, sākumu skatīt iepriekšējā numurā.)

Laika trūkums. Daudzi kļūdaini domā, ka ugunsgrēka gadījumā būs vismaz piecas minūtes laika, lai pamodinātu kaimiņus vai paņemt mantas. Tā nav, **jūsu rīcībā nebūs vairāk par 90 sekundēm**, lai atbilstoši reaģētu, — nodzestu uguni vai izkļūtu no telpas.

Nekrītiēt panikā! Tas ir galvenais. Objektīvs stāvokļa novērtējums un pareiza rīcība palielina iespējas izglābties.

Ja pamošoties secināt, ka izcēlies ugunsgrēks, pārvelieties pāri gultas malai un **rāpojiēt** uz durvju pusi. Necelieties gultā sēdus, jo tad būs bīstami elpot. Turoties tuvāk grīdai, būs iespējams paglābties no bojāejas.

Necentieties paņemt kādas drēbes vai vērtslīetas. Šajā brīdī glābšanas vērts esat tikai jūs pats un jūsu tuvinieki.

Ja, uztāustījis durvis, jūtat, ka tās ir karstas, **neveriet tās vaļā**. Aiz durvīm var plosīties uguns, un, atverot tās, liesmas momentā iekļūs istabā. Aizvērtas durvis var kalpot par aizsegu no uguns un pasargāt jūs, kamēr ierodas palīdzība.

Ja istabas **durvis nav karstas**, mazliet paveriet tās un pārliecinieties, vai ārpusē nav dūmu un uguns. Atstājot istabu, aizveriet durvis. Tas mazinās uguns izplatību un aizsargās jūsu īpašumu. Neaizmirstiet **paņemt atslēgas**. Ja visi evakuācijas ceļi būs slēgti un pamest ēku nevarēsiet, jums vajadzēs atslēgu, lai atgrieztos dzīvoklī, kas kļūs par drošāko patvēruma vietu.

Turpmāk vēl.

Pasts jaunās telpās

27. II atklāja *Latvijas Pasta* Dundagas nodaļas jaunās telpas Pils ielā 1.

Uzrunas teica *Latvijas Pasta* ģenerāldirektors Gints Škodovs, Saeimas deputāts Gunārs Laicāns un pagasta padomes priekšsēdētājs Austris Kristapsons. Mūsu pastnieki ieguvuši teju vai pašas mūsdienīgākās telpas, kādas vien ir pastniekiem Latvijas laukos, ar atpūtas istabu un dušas kabīni. Savukārt iedzīvotājiem pieejami trīs jauni pakalpojumi: iesiešana, laminēšana un kopēšana.

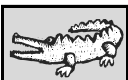
A.A.

Trešajā posmā

Rajona sporta spēlēs 17. III mūsējie ierindojās 5. vietā. Piektie esam arī pēc 3 posmiem.

Jāuzslavē volejbolistes, kas, spēlējot bez līderes Unas Silas, izcīnīja 2. vietu. Trešo vietu ieguva šautriņmetēji. Volejbolisti palika piektie, zolītes spēlētāji deviņtie, novusisti un šahisti — desmitie, svarstieņa spīdēji — piecpadsmitie. Kopvērtējumā no 3. līdz 7. vietai komandas šķīr tikai 1 — 2 punkti, tātad daudz ko izšķīrs vasaras posms.

Sveicam arī jaunus hokejistus un viņu treneri Ati Burnevicu ar 6. vietu rajona čempionātā! **A.A.**

Cimos

JAUNDUNDAGA

Nobeigums. Sākumu skatīt 10. (56.), 11. (57.), 1. (58.) un 2. (59.) numurā.

Mūsdienās Jaundundagā mīt 282 iedzīvotāji.

SLIMNĪCA

50. gadu sākumā [bijušo pagast-māju — A.A.] kapitāli pārbūvēja.

No nepublicētā Ernesta Ābola manu-skripta Latvijas lielākais pagasts, Kubalu skolas – muzeja (KSM) materiāli.

Andris Vīksna.

No Dundagas medicīnas vēstures (1710 — 1970)

Dundagas slimnīca atvērta 1946. gada 1. aprīlī .. Slimnīcu vadīja ārste E. Amatniece, gultu skaits pašā sākumā bija 10, darbinieku skaits kādi seši — septiņi. Slimniekus uzņēma nepiemērotās telpās, trūka iekārtas un inventāra, arī ēdināšanas apstākļi bija neapmierinoši. Slimnīcas saimniecības vadību uzņēmas Amatnieces vīrs, kurš pēc profesijas nebija mediķis. Viņš uzsāka pārbūvēt agrāko tautas namu, sameklēja logus un durvis, daļu aizņēmas no blakus esošā nespējnieku

Maiga Lūse: «Slimnīcā sāku strādāt jau 1946. gada ziemā, sākumā bijām trīs. Palīdzēju visu tīrīt un iekārtot. Algu vēl nesaņēmu. No pirmā aprīļa mani ieskaitīja štatos, par sanitāri. Tad sāka strādāt daktere Amatniece ar savu vīru. Viņa vārdu neatceros, bet Amatniece vi-

pazinām!

Deviņdesmito gadu beigās man vienu dienu pagasta centrā Vilis Cirvelis teica: «Pie tavas mājas deg!» Cik tad tur tālu, ka nepalieku plika, kā stāvu! Bet manu mājā neskāra. Viena daļa slimnīcas mantu jau bija izkrāmētas laukā.

Pēc ugunsgrēka uzlika jumtu, un tad jau ienāca pansija otrajā stāvā. Apakšā vienā galā ir viesnīca. Tur jau tur daudz tukšu telpu. Naudu vajag...»

Austra Auziņa, dz. 1936.g.: «No 1960. līdz 1964. gadam strādāju slimnīcā par sanitāri. Māsa Velta bija sākusi agrāk, arī par sanitāri. Tā kā slimības dēļ nebiju pabeigusi

• Priekšā zobu tehniķis Boriss Maļeckis, Maiga Lūse tumšajā tērpā ar balto krādziņu. Ap 1950. gadu.
• Pirmais no labās dakteris Stepe.

Foto no M. Lūses albuma

ņu sauca par Ķopi. Pirmajā maijā ienāca pirmais slim-

nieks, kaut kāds partorgs. Sākums bija grūts. Nebija elektrības, ūdeni nesām no akas. Dedzinājām petrolejas lampas, tualetēs — plošķiņas. Kad slimajiem vajadzēja taisīt inhalāciju, tad novārījām kartupeļus un likām elpot garaiņus. Kad bija jāsil-da mugura, uzkaršēju ogļu gludekli, uzliku uz muguras dvieļi un pletēju. Cik ilgi cietīs? Sameklēju plānāku dēlīti un gludināju tālāk.

Kad ieradās dakteris Purmalis, tad slimnīcai taisīja trešo stāvu. Sākās nopietnākas operācijas. Atceros ārstus Amatniece, Stepi, Smiltēni, Purmali, Blumbergu, Čoderu. Dakteri manā dzīvē tik daudz mainījies, ka visus nevaru atcerēties.

Dakteris Stepe strādāja tūlīt pēc kara gadus divus, uz Kolku un citur brauca ar zirdziņu. Tad pārcēlās uz Latgali. Pēckara gados darbiniekiem bija jāiet meža talkās, jāzāģē balķi, normas jāpilda.

Kamēr nebija atnākusi daktere Čodera, slimnīcā rīkojām balles, darbinieki un viņu ģimenes locekļi dziedāja ansambli, teātri spēlējām. No pansionāta arī nāca dziedāt. Ar vienu savu izrādi braucām uz Ķipku un Mazirbi. Visi bija vienoti un draudzīgi.

Dzemdību daļā arī esmu strādājusi, ķirurģijā mazāk. Pēdējos gados terapijas nodaļā, biju arī rentgena sanitāre. Uz Stradiņiem braucu pārbaudīties.

1949. gada 25. martā visus darbiniekus aizsūtīja uz mājām, mani un Hildu, Miervalža Ceimura māti, atstāja. Bet te nekas nenotika.

Nostrādāju līdz 1992. gadam.

Slimnīcas salidojumā 10. jūnijā mēs ar Vilmu Kukli viena otru nepazinām. Kādreiz kopā strādājām, bijām labas draudzenes, bet nu ne-

vidusskolu, tad mācījies vakara vidusskolā un mācības apvienoju ar darbu. Valdis Rande arī toreiz mācījās vakara vidusskolā, gan ne manā klasē, un arī strādāja slimnīcā par feldšeri.»

Ilga Vitmane: «Es slimnīcā sāku strādāt 1948. gadā par sanitāri, 1964. gadā laikam beidzu. Abas jūsu tēvamāšas (Velta un Austra Auziņas. — A. A.) te pie manis ir dzīvojušas, Velta vairāk. Vai slimnīca nedega 1998. gadā? No kā izcēlās, no elektrības vai pīpēšanas? Īsto iemeslu neatklāja.»

Valdis Rande:

«Jaundundagā pavadītais jaunības laiks man palicis jaukā atmiņā. Man toreiz bija smagi materiālie apstākļi. Tālab pēc pamatskolas neturpināju izglītoties vidusskolā, bet medicīnas skolā. 1959. gadā to beidzu un atnācu strādāt Dundagas slimnīcā. Toreiz šeit strādāja lieliski mediķi, īsti profesionāli — galvenais ārsts Vilnis Blumbergs, kas vēlāk Rīgā kļuva par zinātņu kandidātu, dundadzniekiem labi zināmā daktere, cienījamā Herta Salceviča, ginekoloģe Blaua, bērnu ārste Fjodorova. Arī medmāšas un feldšeri neliedza savu padomu. Jāuzsver, ka Dundagas pusē joprojām strādāja

divi ļoti pieredzējuši feldšeri vēl no Latvijas brīvvalsts laikiem — Pirro Ģibzdē un Ziņģis Vīdālē. Daudzi cilvēki pat negāja pie ārstiem, bet deva priekšroku šiem feldšeriem.

Es biju jaunais feldšeris, kam pirmajam iegādājās sākt darbu ātrajā neatliekamajā medicīniskajā palīdzībā. Tas arī bija galvenā ārsta nopelns. Līdz tam Dundagā ātrās palīdzības brigādē feldšera nebija. Man vajadzēja sākt darbu pirmajā septembrī, taču es varēju un arī ļoti vēlējos sākt jau augustā. Dakterim Blumbergam atklāti pateicu: mums ar mammu ir spiedīgi ar naudu, vai nevarētu dabūt darbu jau tagad? Blumbergs atbildēja, ka vienīgā iespēja ir mēnesi nostrādāt par vecmāti. Vai varot? Jaunībā visu var! Tā veselu mēnesi pieņēmu dzemdības, cik nu mēnesī iekrita, septiņas vai astoņas dežūras noteikti. Jau biju kļuvis par ārstu, kad Ģipkā satiku vienu kundzi, kas atgādināja, ka es viņai esmu pieņēmis dzemdības.

Kad pirmo reizi braucu uz kādu jūrmalas ciemu mājās pieņemt dzemdības, biju bezgala uztraucies. Bija zināms, ka dzemdībām kuru katru brīdi jāsaķas, sapratu, neviens man nevarēs palīdzēt, un pa ceļam izmisis šķirstīju grāmatu... Šoferis Žanis Paegle mani mierināja: «Valdi, liec grāmatu nost, es arī esmu pieņēmis dzemdības, ja vajadzēs, tad palīdzēšu.» Mēs aizbraucām, un bērns jau bija piedzimis — bez grāmatas.

Daudz ārstu slimnīcā nebija, un atvaļinājumu laikā daktere Salceviča man uzticēja pieņemt ambulatoros pacientus. Mācītājmuižā dzīvoja divas māšas ar vieglu garīgo atpalicību, viņas ļoti bieži apmeklēja ārstus. Viena māsa ieradās pie manis. Ambulatorā kartiņa bieža kā romāns. Tur rakstījuši dakteri Melks, Purmalis — Latvijas slavenības. Ko es varu ieteikt? Uzrakstīju šādu recepti: litra pudele destilētā ūdens, klāt dažas nekaitīgas zālītes, piedevām vēl lielu pavadlapu. Tajā smalki norādīju, kā zāles lietot: no rīta tukšā dūšā jāiedzer deserta karote, pusdienas laikā pirms ēšanas divdesmit pilieni, vakarā mazliet citāda deva, un tas viss stingri noteikto pulksteņa laikos. Aptiekāre Lidiņa Siliņa bija ļoti stingra, sevišķi pret feldšeriem, jo feldšeri kādreiz kļūdījās devās vai arī nepareizi uzrakstīja zāļu latīnisko nosaukumu. Tad viņa vienmēr zvanija uz slimnīcu. Mani viņa bija iekrustījusi par mazo profesoru. Tagad arī mani sauca pie telefona. Gāju un jutu — kājas trīc. Viņa šoreiz sacīja tā:

«Dakterīt, vai jūs tai kundzei zāles tik tiešām tā bijāt domājis, vai arī kaut ko aizmirsāt pierakstīt?» - «Nē,» es paskaidroju, «tiešām tā biju domājis.» - «Mums jau arī tā likās,» Siliņas kundze atbildēja. «Un mēs vēl piekodināsim, lai lieto stingri pēc daktera norādījumiem.»

Es turpat Jaundundagā arī dzīvoju, pie Kušķu mājas ir tāda maza balta mājiņa. Pēc trim dienām, kad pārrados no dežūras, manā dārzā sēdēja septiņas tantes. Mana paciente bija izstāstījusi, ka dakteris izrakstījis brīnumzāles, un nu citām arī vajag. Kad vēlāk jau pēc gadiem satiku dakteri Salceviču, viņa teica, ka manu recepti reizēm esot izmantojusi.

Pēc dežūrām bieži vien mēdzu vēl uzkavēties slimnīcā, asistēju ķirurģam operācijās, ieguvu labu praksi, kas nodereja vēlāk. Tāpat man uz mūžu palika prātā un sirdī, kāda tīrība var valdīt lauku slimnīcā, cik nevainojama var būt aprūpe, ēdināšana.

Piepildīts bija mūsu brīvais laiks. Nodarbojāmies ar vieglatlētiķi, turpat Jaundundagā spēlējām volejbolu, pie mums pat nāca dundadznieki. Skolotāja Valija Purmale mums mācīja spēlēt teātri. Mūsu trupuņa iestudēja mazus viencēlnus, spēlējām savam un savu kolēģu priekam. Saimniecības ēkas būvniecībā bija ļoti labas telpas, kur mēģināt un spēlēt. Turpat arī mūsu darbiniekiem rīkoja kāzas un visas balles. Vismaz pieci seši no mūsējiem dejoja kultūras nama deju kolektīvā. Mūsu vidū bija arī labu balsu īpašnieki, kas dziedāja ansambli.

Varbūt neesmu gluži iedomīgs, bet sava pašapziņa man ir. To man iemācīja mamma. Lai arī esi nabags, bet savu lepnību nezaudē! Un reiz tas izpaudās. Pēc diviem nostrādātajiem gadiem es varēju stāties augstskolā. Uzrakstīju atlūgumu — tā un tā, stājos Rīgas Medicīnas institūtā. Bet konkurss bija septiņi astoņi cilvēki uz vienu vietu, un es šajā reizē neiekluvu augstskolā! Tikmēr galvenais ārsts manu atlūgumu bija apstiprinājis un pieņēmis vietā citu feldšeri. Darbiņa vairs nav, ko nu? Daktere Salceviča piestrādāja uz pusslodzi Jaundundagas pansionātā. Nu viņa sarunāja ar pansionāta direktoru Kārklīņu, ka viņš ārsta pusslodzi pārveidos par feldšera pusslodzi. Tā es trešo gadu nostrādāju pansionātā par feldšeri. Arī šis laiks man nāca tikai par labu, jo iepazīnos ar vecajiem cilvēkiem, pārliecinājos, ka reizēm viņi vairāk jāapmīļo ar vārdiem, nekā jāārstē

• Dundagas slimnīcas 20 gadu jubilejā. Vidū smejošs dakteris Vilis Purmalis (vairs nestrādāja Dundagā).

Foto no M. Lūses albuma

• Kārļa Vitmaņa un Ilgas Sirkeles kāzās. Pa kreisi Valdis Rande.

Foto no I. Vitmanes (Sirkeles) albuma

• **Maiga Lūse:** «*Es kādreiz Talsos darbinieku goda grāmatā biju ierakstīta, varbūt bilde no tās reizes.*»

Foto no M. Lūses albuma

ar zālēm.»

MŪSDIENAS

M.L.: «Tagad te dzīvoju uz zila gaisa. Ja šo māju pārdos, kur es iešu? Viens dēls Rīgā, bet uz Rīgu negribas iet.»

I.V.: «Man un vīram Kārlim ir 43 gadu darba stāžs. Pensiju saņemam, kāda vaina. Tagad Jaundundagā gandrīz visi jaunienācēji.»

Kārlis Ludevīgs: «Tur, kur mēs kādreiz dzīvojām, tagad atrodas veikals. *Apšenieku* un *Laktiņu* zemes ir blakām. *Laktiņu* zeme pieder manai māsiņai Lidijai Ivanovai, mana onkuļa meitai.

Manam vectēvam bija seši dēli un vieta meita, bet nav neviena mantinieka! Mūsu dzimta izmirst. Kā tā var būt? Nu ja, bērniem par tēvu grēkiem jācieš. Kur mūsu vecāki kļūdījušies?»

Valija Purmale: «Nu jau septīto gadu esmu pansionātā par dārznie-

ci. Te bija ļoti nolaists. Tagad... kaut ko jau esmu izdarījusi. Nesaprotu, kāpēc vecajam nespējnieku namam uz sienas no akmentiņiem salikts gadskaitlis 1917. Māja, vienkārša ēka, noteikti celta agrāk. Augša ir padomijas laikos piebūvēta. Manā bērnībā te bija veco ļaužu mītne. Mūsu iestādei atkal ir mainīts nosaukums, tagad ir sociālās aprūpes centrs *Dundaga*.

Dēls priecājas, ka viņam ir, kur atbraukt. Viņš te dzimis un audzis. Jaunībā gan ierosināja pārdot un pārcelties uz pilsētu. Tagad domas ir mainījušās. Bet es Dundagai nesarēdzu izaugsmi. Vecie te peras. Mājas kļūst aizvien tukšākas. Bērni izaug un meklē, kur strādāt, tas tomēr ir pirmais. Te nav ražotņu.»

Valdis Rande: «Būtu ļoti jauki, ja mēs pieņemtu lēmumu vienu ielu Jaundundagā nosaukt ārsta Viļa Purmaļā vārdā.»

Alnis Auziņš

Sociālajās iestādēs Jaundundagā

Beidzot ciemoties Jaundundagā, apmeklējām sociālās aprūpes centru *Dundaga* un sociālās palīdzības centru — pansiju *Jaundundaga*. Par sociālās aprūpes centru stāsta tā direktors Andrejs Lankelis.

Mainās nosaukums, ne būtība

Kārtējo reizi mainījies mūsu nosaukums, par laimi, saīsinājies. Būtība paliek iepriekšējā — esam viena no 33 iestādēm valstī, kurā mitinās cilvēki ar visai smagu garīgu saslimstību. Klientu skaits arī tas pats — apaļš simts, tikai pašlaik klāt nākuši desmit cilvēki no *Reģiem*. Nekas, saspiežamies mīlīgāk.

Darbinieku skaits salīdzinājumā ar piecus gadus tālu pagātni palicis gandrīz tas pats — 56. No tiem 14 ir aprūpētāji, 4 sociālie aprūpētāji, 2 sociālie darbinieki un viens sociālās aprūpes struktūrvienības vadītājs. Tagad pats nesaprotu, kā pirms desmit gadiem sociālo darbu spēja veikt viens cilvēks...

Protams, darba kārtībā ir ugunsdrošība. Ar dūmu detektoriem esam nodrošināti, derētu vēl uzstādīt novērošanas kameras. (Lankeļa

kungs uzsver, ka ideālu iestāžu nav, bet, lietpratēja Ervīna Kristiņa vērtējumā, sociālās aprūpes centrs ir pret ugunsnelaimi vislabāk aprīkotā publiski apdzīvojamā ēka pagastā.) Diemžēl pērn samazināja kadrus, cieta arī nakts dežūras. Bija medicīnas māsa un divi aprūpētāji, palika tikai aprūpētāji. Manuprāt, nepareizi. Trešajam cilvēkam jābūt, un vislabāk derētu fiziski spēcīgs vīrietis. Ceru, ka mūsu vadība kadru politiku pārskatīs.

Dažas mūsu ēkas esam kosmētiski izremontējuši un labiekārtojuši apkārtni, dzīvojamajai mājai ielikuši pakešu logus un uzlikuši jaunu jumtu.

Ja mestu kauliņus kopā!

Viens grausts mūsu teritorijā diemžēl ir palicis. Gribētos to ne tikai novākt, bet arī vietā uzcelt citu ēku. Mūsu vēsturiskajā namā trūkst

telpu. Pavisam uz mūsu tipa iestādēm valstī gaida rindā vairāk nekā 600 cilvēku, mēs esam vajadzīgi visai Kurzemes zonai. Jau sen zāle koncertiem un nodarbībām ir par šauru, pa vidu namam iekārtojusies administrācija. To būtu lietderīgi pārcelt uz jaunām telpām. Projektu esam uzrakstījuši, trīs ministrijās tas ir apstiprināts, bet... vezums nekust ne no vietas. Izmaksas aug.

Bet mums ir otra, daudz vērienīgāka iecere. Gribam izveidot sociālās aprūpes kompleksu, apvienojot savus un kaimiņu — pansijas *Jaundundaga* — spēkus. Atrodamies pavisam tuvu, un mūsu darbības ievirze ir radniecīga. Mums trūkst telpu, toties pansijā ir daudz neizmantotas platības, vesels trešais stāvs! Te paliktu cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem, otra ēka būtu veco ļaužu mītne, kur varētu saņemt arī rehabilitācijas pakalpojumus. Daži vieglākas saslimstības klienti no mūsu centra uzraudzībā varētu dzīvot pansijā. Savukārt viens otrs Veselības un sociālās palīdzības centra (VSPC) pacients drīzāk iederētos mūsu iestādē.

Mūsu ēkā ir 25 krāsnis. Ja uzceltu katlumāju un ierīkotu centrāl apkuri, tā sildītu abas ēkas. Pansijā varētu ierīkot arī kapelu, sporta zāli, at-

pūtas istabu. Savukārt mēs ar savu virtuvi nodrošinātu kaimiņu vajadzības. Sadarbībā ar Attīstības nodaļas vadītāju Guntu Abaju un VSPC vadītāju Valdi Randi esam izstrādājuši kārtīgu projektu. Mūsu prāt, tā ir ļoti lietderīga iecere, pansijā esam paredzējuši izmantot katru kvadrātmetru.

Projekts ir Labklājības ministrijā, un mums atliek vienīgi cerēt. Diemžēl mūsu ēka ir Labklājības ministrijas pārziņā, pansija — pašvaldības. Kādreiz runāja, ka no 2005. gada būsīm pašvaldības pārziņā. Tagad termiņš pārcelts it kā uz 2008. gadu...

Svarīgi ir darboties

Kādreiz te palīgsaimniecībā pat cūkas audzētas. Palīgsaimniecības vairs nav, taču mūsu klientiem ļoti svarīga ir darba terapija. Pašvaldības iedalītajā zemes gabalā centra iemītnieki sēj gurķus un stāda sīpolus, vasarā kopj un rudenī novāc ražu. Izaudzēto paši arī apēd.

Darba terapijas instruktors īsteno nodarbinātības programmu. Ar varu nevienam nespiež, bet lielākā daļa paši labprāt grib izkustēties. Vīri piepalīdz sagatavot malku, sievas mizo kartupeļus. Budžetā paredzu uz Jāņiem un uz Ziemassvēt-

tām vēl ir vecie.

— **Kā kļuvi par pansijas vadītāju, un ko tas tavā dzīvē mainījis?**

— Kad Ināra Samīte uzsāka sociālo projektu, radās vajadzība pēc otra cilvēka, un viņa uzaicināja mani. Ināra aizgāja, paliku viņas vietā. Strādāju te septiņus ar pus gadus. Četrus gadus studēju Sociālā darba un sociālās pedagogijas augstskolā *Attīstība*. Tas man daudz ko deva. Lai strādātu ar cilvēkiem, vajadzīga izpratne. Viņi katrs ir ar saviem raksturiem, savām īpatnībām. Pieņemtu viņus tādus, kādi tie ir.

— **Man izveidojies priekšstats, ka tu visu gadu uz darbu brauc ar divriteni!**

— Tā ir. Tikai, kad sasnidzis sniegs un ceļi nav notīrīti, tad ne.

— **Ar darbu esi mierā. Tomēr arī šajā ziņā gan jau paliek kas nepiepildīts, kas tāds, ko tu vēlētos, bet kā vēl nav...**

— Noteikti gribētu, lai visu māju apdzīvotu. Pirmajā stāvā varētu būt 1. un 2. grupas invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, otrajā — pensionāri, kuriem nav pārvietošanās grūtību, bet trešajā stāvā atrasties viesu istabiņas.

Kaut gan pašlaik pansijā mīt tikai

kiem prēmēt strādātājus. Lai arī tie ir tikai daži lati atbilstoši padarītajam, tā tomēr ir taustāma pateicība, un to novērtē.

Paši savā starpā spēlējam dažādas spēles: galda tenisu, cirku, domino, riču-raču, cūkas, zolīti, dambreti, tagad arī novusu. Arī darbinieki ir aizrāvušies, arī es uzspēlēju ar iemītniekiem. Labākajiem tiek goda raksti un piemiņas balvas. Vasarā cieņā ir bumbu spēles, soda metieni, futbols uz vieniem vārtiem. Arī ratiņkrēslos sēdošie sporto.

Pēdējos gados cieši sadarbojamies ar Dundagas invalīdu biedrību. Uz Ziemassvētkiem un Lieldienām gatavojam priekšnesumus. Svētkos mūsu klienti koncertē pilī, pēc tam kopīgi pasēžam pie galdiņiem. Invalīdu biedrība reiz brauca ekskursijā uz Rīgu un desmit vietas autobusā piedāvāja mūsu klientiem — par brīvu. Talsu tautas namā esam kuplinājuši rajona pensionāru vakaru ar nelielu izstādi un priekšnesumiem. Kad mūsu akordeonists spēlēja *Šeit ir Latvija, šeit ir Dundaga*, beigās visa zāle dziedāja līdz.

Alnis Auziņš

Pansijā Jaundundaga

Saruna ar pansijas vadītāju Lilitu Laicāni.

— **Kā radās ideja šajā vietā veidot pansiju?**

— 1998. gada pavasarī, kad augstāvā atradās pagasta sociālās aprūpes nams, bet 1. un 2. stāvā — slimnīca, šeit izcēlās ugunsgrēks. Celtne stipri cieta. 1898. gadā celtā ēka, kādreizējā pagastmāja, bija vēsturiska celtne. Ko darīt? Uzlikt jumtu un saglabāt — tā bija Gunāra Laicāna ideja. Pēc tam radās doma veidot mītni bez apgādniekiem palikušajiem vecajiem ļaudīm. Tā, sadarbojoties 9 pašvaldībām un piesaistot Sociālās palīdzības fonda līdzekļus, izremontēja ēkas 2. stāva daļu, un 1999. gadā te atklāja pansiju. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā gan tāda vārda nav, taču mūsu iestāde neatbilda arī grupu dzīvokļiem, jo tādos uzturas cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem. Pēc formas tā ir pansija. Iemītniekiem šeit ir atviegloti noteikumi. Viņi paši sevi aprūpē: gatavo ēst, tīra telpas. Ir zeme, ko rušināt. Lai iestātos pansijā, katras pašvaldi-

bas sociālajam dienestam jāizvērtē cilvēka atbilstība dzīvošanai pansijā. Pansija pansionāriem paliek, ar to viņi iztieki. Paši maksā par elektrību, par ūdeni un atkritumu savākšanu. Katrā gaitenā galā atrodas telefons. Ikviens iemītnieks maksā pēc sarunu daudzuma. Pārējās izmaksas sedz katra pašvaldība, no kuras iemītnieks iestāties pansijā.

— **Kā iestādi sauc un kas pie jums dzīvo?**

— Kopš pērnā rudens esam sociālās palīdzības centrs — pansija *Jaundundaga*. Patlaban dzīvo desmit — viens ir no Valdgaies, trīs no Tārgaies un seši no Dundagas pagasta. Jaunākajai iemītniecei martā palika 65, vecākajai augustā būs 86 gadi.

— **Vai vēl aizvien pirmajā stāvā iespējams pārnakšņot?**

— Jā, un tas sniedz mums papildu ienākumus. Šo iespēju izmanto diezgan daudzi. Par diennakti jāmaksā Ls 3, 50 — lētāk nekā citur. Protams, te viss ir ļoti vienkāršs,

bet netrūkst ne dušas, ne tualetes, ne gultas ar tīru veļu.

— **Lai pansiju iekārtotu, daudz ir palīdzējuši zviedri no Sēderšēpingas un Vagerīdas komūnām, saveduši visas mēbeles un daudz drēbju. Vai zviedri joprojām palīdz?**

— Jā. Trešajā stāvā glabājas humānā palīdzība — drēbes, tā kā jebkurš dundadznieks, kam tās vajag, var ierasties, izvēlēties un bez maksas saņemt.

— **Uz tava galda ir avīžu izgriezumi ne tikai par pansiju, bet arī par ugunsdrošību. Pēc traģēdijas Alsungas pansionātā tas ir īpaši svarīgs jautājums.**

— Līdztekus centrālajai izejai mums ir vēl divas, katra savā ēkas galā. Nakts laikā pansijā nav dežuranta. Visvairāk bail no pipētājiem. Noteikumi gan paredz smēķēt 1. stāvā, kur flīzēta grīda, bet ne jau vienmēr iemītnieki ir tik apzinīgi. Dūmu detektoru nav. Ir tāds ieteikums, bet ne obligāta prasība. Izmantojam tikai pusi ēkas, bet, lai ierīkotu dūmu detektorus, vajag projektu visai mājai. Tātad dūmu detektoru izmaksātu dārgi. Elektrības vadi arī nav visur pārvilkti, vie-

• **Pirmā no kreisās Velta Auziņa, blakus reģistratore Veronika Zarāne, virtuves strādāniece Zigrīda Siliņa un Ilga Sirkele. Pie slimnīcas, 50. gadu beigās.**

Foto no M. Lūses albuma

Diāna Siliņa

Vivat, academia!

Simpātiskā akadēmiķe Marta

Februāra *Dundadzniekā* iepazīstinājām ar Jāni Balodi no Talantu akadēmijas. Martā saruna ar Martu Zumbergu, otru *akadēmiķi*, tagad Talsu Valsts ģimnāzijas skolnieci. Martai vēl aizvien ir ļoti labas sekmes mācībās, un viņa nopietni trenējas šķēpmesānā un daudzciņā.

— Kas, tavuprāt, ir Talantu akadēmija?

— Tā ir talantīgu jauniešu attīstības programma. Mums attīsta domāšanu, saskarsmes prasmes, visu, kas nepieciešams nākotnei, pieaugušu cilvēku dzīvei, kad viņi veidos savu karjeru. Esam klausījušies lekcijas filozofijā un psiholoģijā, mācījušies, kā iejusties grupā, un uzzinājuši par ekonomisko stāvokli Latvijas darba tirgū. Mums ir skaidrs, kuras ir pieprasītākās profesijas un kādas ir mūsu nākotnes izredzes. Iesaku arī 10. klašu skolēniem nākamgad noteikti izmantot iespēju iekļūt *Talantu akadēmijā*. Tas ir interesanti un derīgi.

— Kā juties, kad biji izturējusi visus pārbaudījumus un iekļuvusi *Talantu akadēmijā*?

— Priecājos. Sākumā domāju, ka uz *Talantu akadēmiju* pretendē tikai no lauku skolām. Biju pārsteigta, kad uzzināju — te piedalās arī skolēni no prestižām skolām, piemēram, no ģimnāzijām un Rīgas skolām. Konkurence bija sāva.

— Vai no Talsu rajona vēl kāds

iekļuvis *Talantu akadēmijā*?

— Nē, no mūsu rajona abi ar Jāni esam vienīgie.

— Nodarbības jums notiek *Saules Akmenī, Hansabankas centrālajā ēkā. Tas vien liecina, ka Hansabanka izrāda jums lielu pretimnākšanu un uzticēšanos.*

— Mūs finansiāli atbalsta gan *Hansabanka*, gan *Latvijas dzelzceļš*, gan *Grindex*. Šajos uzņēmumos vajadzīgi jauni, aktīvi darbinieki. Uzņēmumu vadītāji ir ļoti pretimnākoši un ieinteresēti, lai ar laiku kāds no mums strādātu viņu uzņēmumos.

Tas, ka nodarbības notiek *Saules*

Akmenī, ir interesanti. Šajā ēkā nemaz vienkārši nevar tikt iekšā. Parasti pulcējamies visi vienā laikā un apsargs jau mūs pazīst. Pēdējā reizē dežurēja jauns apsargs, bankā izlika kādas mākslinieces gleznu izstādi, un apsargs par mūsu ierašanos bija uztraucies. Bet viss beidzās labi.

— Kas vēl interesants *Saules Akmenī*?

— Tur ir foršs šokolādes automāts, ko mūsu grupa nodēvējusi par *Frīdi*. Nodarbību starpbrīžos

vienmēr pulcējamies pie automāta un dzeram šokolādi.

— Jums jāvienojas kādā no uzņēmumiem. Kuru esi izvēlējusies tu?

— Esmu izvēlējusies nevis konkrētu uzņēmumu, bet gan iepazīt vadītāju, organizatoru amatus un administrēšanu. Turklāt manas intereses ir saistītas ar sportu, izklaidi, komunikāciju, politiku un izglītību.

— Ko esi ieguvusi, iekļūstot *Talantu akadēmijā*?

— Esmu ļoti daudz par sevi uzzinājusi, piemēram, to, ka man vienādi labi attīstītas abas smadzeņu puslodes, ka esmu pragmatīke (eksperimentētāja) un arī reflektore (novērotāja). Tā ir, jo man patīk ieviest jaunas metodes. Tās izmēģinu arī mācīšanās procesā, lai pašai būtu interesanti. Esmu bijusi karjeras konsultācijas centrā. Tur bija apkopoti daudzi un dažādi testi, ko pirms tam biju izpildījusi. Vienā no tiem man piedāvāja izvēlēties no 6 cilvēku tipiem 3, kas man atbilstu visprecīzāk. Divi no izvēlētajiem sakrita ar testu rezultātiem.

— Un tie bija...

— Cilvēks, kam patīk saskarsme ar citiem, būt sabiedrībā un radoši strādāt. Otrs — cilvēks, kas māca un vada citus. Kad uzrakstīju visas profesijas, kurās labprāt strādātu, nācās tās izvērtēt. Visvairāk atbilstu skolotājas profesijai. Man piemīt spējas saprotami izskaidrot citiem mācību vielu. To man lūdz darīt arī tagadējie klasesbiedri. Taču par skolotāju strādāt nevēlos, jo šis

darbs, ko redzu skolā, man šķiet vienveidīgs. Varētu labi iemācīt, bet man nebūtu piepildījuma. Tā kā man patīk sportot un padodas mācīt citus, būtu laba trenere, taču mani neinteresē anatomija, un bez tās nu nekādi neiztikt. Vēl varētu vadīt uzņēmumu. Esmu redzējusi, kā rīkojas tētis savā uzņēmumā, tas man vienmēr liecas saistoši. Vadīt uzņēmumu un redzēt tā izaugsmi, jā, tas man patīktu. Ja vēl izvēlētos kādu nozari, kas saistīta ar sportu, tas man derētu. Uzreiz radās liela skaidrība. Interesanti, ka pēc tam satikāmies gaitenī ar citiem *akadēmiķiem*, kuriem arī tajā laika beidzās konsultācijas, un izrādījās — viens būs izklaides nozares vadītājs, kāds cits — bankas prezidents, vēl cits — galvenais ārsts slimnīcā.

— Martā nodarbības *Talantu akadēmijā* beigsies. Kas vēl ir paredzēts?

— Jūnija beigās un jūlija sākumā turpināsim sevi izzināt nometnē. Vasarā arī jāizstrādā kāds sabiedrībai nozīmīgs projekts.

— Vai tas būs saistīts ar *Dundagu*?

— To vēl nezinu, bet labprāt tādu gatavotu. Man pašai būtu interesanti, turklāt pagasta padome mani atbalsta finansiāli, apmaksājot ceļa izdevumus. Ja vien būs iespējams, Dundagas vārdu pieminēšu.

Diāna Siliņa

Foto no M. Zumbergas albuma

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Kur grib dzīvot dundadznieki?

Jautājumā par novada izveidi daži dundadznieki nevēlējās izteikties. Daži atzinās, ka viņu rīcībā nepietiek ziņu, lai spriestu. Visi pārējie atbalstīja patstāvīgu Dundagas novadu.

Kārlis Ludevīgs: — Es te ilgus gadus esmu nodzīvojis. Kādreiz ar zirgiem brauca uz pagasta centru kārtot lietas! Katru trešdienu bija jābūt pēc apkārtraksta. Veco atdeva, jauno saņēma. Ciemu cilvēki pa kārtai gāja.

Dundagai jābūt par sevi. Kā citādi, vai man šes! Tā jau uzkrituši lauksaimniekiem, kā vien var, tā spīdžina. Redz, kā iet ar visiem lemlbergiem, ar visiem velliem. Aplami! Un lielais Talsu novads nav riktīgi! Varbūt mums klāt visu Kolku nevajadzētu, bet visu Mazirbi gan derētu. Bet ne jau es tas lēmējs, priekš tam ir runas vīri. Es tik gribētu, ka Dundaga paliek savā novadā. Par to

jāturas!

Maija Avotiņa: — Mēs jau redzam, kas tagad Dundagai ir Neveja. Tā pati būtu Dundaga Talsu novadā. Nomales paliks nomales.

Kitija Ivanova: — Tā kā strādāju konfekšu veikalā, tad pastāstīšu šādu līdzību. Daudzām *Laimas* konfekšiem tagad ir jauns iesaiņojums. Man labāk patika gan iepriekšējais izskats, gan garša. Domāju, ka līdzīgi notiks ar Dundagu, kad tā būs lielajā Talsu novadā. Tā būs kā konfekste jaunajā papīriņā: vairs ne tā izskata, ne garšas.

Aina Šleinere: — Tas būtu šausmīgi. Dundadznieki paliktu pabērnū lomā. Kas ir nomale, paliktu vēl

lielāka nomale. Ir tomēr būtiski, ka ir sava pagasta vadība. Mūsējā finansiāli krietni balsta pensionārus. Varam rīkot ekskursijas, braukt ciemos pie citiem pensionāru klubiem, uzņemt viesus. Ja būsim Talsu novadā, ne uz kādu palīdzību cerēt vairs nevarēsim. Paliks vienīgi teātra izrādes. Tām naudu sataupīsim kā līdz šim.

Gunārs Kulpa: — Nekādā gadījumā Dundagai nav jāiekļaujas Talsu novadā! Talsi *noslauks* visu, mums nepaliks nekas. Galvenais — nenobīties no radītā spiediena.

Astrīda Krasone: — Vēlos dzīvot tikai Dundagas, nevis Talsu novadā. Negribētu, lai līdzekļi, kas paredzēti Dundagai, aizplūstu uz Talsiem. Tāpēc arī mērojam desmit kilometrus, lai piedalītos tautas sapulcē un paustu savu nostāju.

Pauls Krasons: — Tagad Dundagā ir skola un man tepat ir darbs. Ja jau nebūs Dundagas, bet viens liels Talsu novads, centrs atradīsies Talsos. Iespējams, skola arī te vairs nebūs vajadzīga, tad man Dundagā

darba nebūs un būs jābrauc uz Talsiem.

Andrejs Lankelis: — Tā ir runga ar diviem galiem... Tomēr uzskatu, ka Dundagai labāk palikt par sevi.

Indulis Ķierpe: — Uz sapulci es negāju tāpēc, lai neuzvārtos... Neviens man nav izskaidrojis, kādi labumi mūs sagaidītu Talsu novadā. Vai man un maniem bērniem tad būtu labāk? Pekstiņ!

Valdis Derkevics: — Neesmu nekāds runas vīrs. Vajadzētu būt Dundagai atsevišķi! Bet gan jau augšgals piespiedīs... Mēs jau redzam, cik viegli var nošķelt vienu stūri — Abreni. Kad Diždundagu (kolhozu) dibināja, tad nomales palika novārtā. Nupat runāju ar kādu nevejnīku, viņš saka: dzīvojam kā Sūnu ciemā, nekā vairs nav. Un vai dižnovadā Dundaga nebūs tāds pats Sūnu ciems, vai daļa dundadznieku arī neaizies uz Talsiem? Dundagas pili dzīvos zvīrbūti un baloži!

Guntis Avotiņš: — Neesmu gatavs atbildēt.

Gunārs Veinbergs: — Man liekas,

ka labāk būt pašiem par sevi. Vietējā pašvaldība, cik tās spēkos, par mums rūpējas. Ja to likvidēs, tad mēs panīksim. Uz Talsiem izbraukāt arī būtu daudz grūtāk. Visiem riteņu apakšā nav!

Velga Eizenberga: — Īstenībā lielajai valdīšanai ir viens pīpis, kas ar mums notiek! Ar reformu kungi domā ietaupīt naudu.

Jurģis Remess: — Man nav informācijas, lai par to spriestu.

Una Uptie: — Nav pārliecības, ka lielajā novadā mūsu intereses izdotos aizstāvēt. Turklāt pašlaik liekas, ka dominē oranžā krāsa.

Alanda Pūliņa: — Mēs spriežam emocionāli, jo diemžēl trūkst informācijas. Bet tā gan ir mana pārliecība — līdzko uzrīko ko lielu, tā mazajam raksturīgā savdabība pazūd.

Silva Gulbe: — Manas domas pilnībā izteikusi deputāte Smaida Šnikvalde iepriekšējā *Dundadzniekā*. Dundagai jābūt par sevi!

Apkopoja Diāna Siliņa un Alnis Auziņš

Piektie Sadraudzības tilti

22. III Dundagā notika pašvaldību sadarbības apvienības *Ziemeļkurzeme* bērnu un jauniešu pašdarbības festivāls.

Kā pastāstīja *Ziemeļkurzemes* koordinatore Gunta Abaja, viss aizsākās, draudzējoties ar zviedriem. «Vagerīdas komūnas pārstāvji brīnījās par mūsu bērnu pašdarbību. Zviedri to ir pazaudējuši, un tāpēc viņi uzaicināja mūsējos pie sevis. Vispirms rīkojām savu koncertu ar atlasi, jo toreiz apvienībā bija 10 pašvaldības. Uz Vagerīdu aizbrauca arī dundadznieki no mākslas un mūzikas skolas.

Tālāk turpinājām sadraudzību pašu lokā. Radās Sprīdīša tēma, un viņa lāpsta sāka ceļot no vienas pašvaldības uz otru. Šogad līdztekus mājīniekiem piedalījās Valdga-

les, Puzes, Ances un Tārgales bērni un jaunieši, taču aicinām arī bijušās sadarbības pašvaldības.

Balvas finansē *Ziemeļkurzeme*, pašvaldības atbalsta savējos ar transportu un ēdināšanu. Šoreiz dāvinājām mūsu amatnieka Arnolda Grīnfelda groziņus ar apelsīniem un festivāla emblēmu. Galvenais, lai katrs dalībnieks kaut ko saņemtu.

Festivāla būtība ir tā, ka dalībnieki var izpausties brīvā stilā, un viss noris draudzīgā gaisotnē.»

Atklāšanā klātesošos sveica Dundagas pašvaldības vadītājs Austris Kristapsons, novēlot sekmes

simpātiskās *Sensus* dejotājas, Valdgaļes *pīrādziņi*, pužiņu teikas teicēji, Ances Sprīdītis un pārējie. Divas stundas pagāja jautri, skatītājiem ar aplausiem sveicot katru priekšnesumu. Paldies rīkotājiem!

Alnis Auziņš

Vai esam ugunsdroši?

Stāsta Valsts ugunsdzēsšanas glābšanas dienesta Talsu brigādes Dundagas posteņa vecākais inspektors Uldis Dēvits.

Publiskās ēkas ir tās, kurās ir vismaz 50 cilvēku, mūsu pagastā — vidusskolas abas ēkas un bērnudārzs. Tomēr mūsu rūpju lokā ir arī Veselības un sociālas aprūpes centrs (VSPC), pansija un sociālās aprūpes centrs, kas gan nav pašvaldības pārzinā. Kopumā ugunsdrošība vērtējama kā apmierinoša. Ir instrukcijas, darbinieku parakstīti rīcības plāni. Tur, kur ir vietējā apkure, katru gadu tīra skursteņus.

Trūkums — izņemot sociālās aprūpes centru, nekur nav automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauk-

smes iekārtu. Protams, tās prasa visai ievērojamu finansējumu, taču pakāpeniski iekārtas būtu jāierīko. Šogad pievērsīsim lielāku vērību, kā iestādēs veic gadskārtējās mācības. Vislabāk būtu, ja īpaši apmācīts pašvaldības speciālists instruētu visu publisko ēku darbiniekus.

Rezerves izejas ir bērnudaržā un skolas abās ēkās, bet vissliktāk ir VSPC. No otrā stāva nokļūt ārā var tikai pa vienām trepēm. Rezerves izeju laikam nav iespējams izbūvēt. Varbūt augšā nevajadzētu novietot guļošos pacientus.

Daļēji vēl jānomaina elektroinstalācija VSPC un pansijā, kur augšējais stāvs gan ir atslēgts.

Visbeidzot, atcerēsimies, ka sākas sausais laiks, nededzināsim kūlu! Pērn pagastā bija seši kūlas ugunsgrēki, krietni mazāk nekā citur. Nededzināsim pērno zāli arī šogad! ■

To atceramies martā!

Jaunība izsūtījumā

Jau 15 gadus *Ķinnos* mīt Maija un Guntis Avotiņi. Neatkarības sā-
kumā pametuši skaisto *Dzintaru* māju Talsos un pārcēlušies Maijas
mammās dzimtajā vietā. Sēžu mazajā, bet omulīgajā istabiņā, kas
nedaudz lielāka par Sibīrijas gadu mitekli, mīlojos ar mājas mātes
cienastu un klausos Maijas atmiņu stāstu...

Dzīvojam tēva mājās *Plintiņos*.
Tēvs nomira 1940. gada 29. jūnijā un,
iespējams, ar savu nāvi mūs izglāba
no pirmās izvešanas. Saimnieks,
Zemnieku savienības biedrs un biju-
šais pagastvecis... 1941. gada 13. jūni-
ja vakarā pie mums ciemojās mam-
mas māsa, Ķintante. Viņu aiz-
veda...

Mūsu mājā no 1925.

gada bija telefona cen-
trāle, no 1938. ga-
da — pasta noda-
ļa, kur mam-
ma strādāja.

Pēc kara

m a m m u

atstādināja

no darba,

mūs ie-

skaitīja bu-

džos, saimniecī-

bai uzlika 20 000

rubļu nodokli. Mam-

ma pārdeva, ko vien var,

vēl aizņēmas, māju ar lo-

piem atdeva pienotavas palīg-

saimniecībai, sev paturēja vienu

govi. Pienāca 1949. gads. Mazais brā-

lis gāja pirmajā klasē, māsa trešajā,

lielais brālis septītajā, es astotajā. 25.

martā no rīta skolā dzirdējām par

izvešanām. Mūs ātrāk palaida mājās.

Skolas laikā dzīvoju Dundagas cen-

trā, *Vecskriveros*. Elzas tante, pie ku-

ras mitu, teica: tavējie aizvesti, būs

jāpaliek pie mums. Ko darīs, jāpaliek.

Bet vienos naktī klauvēja pie loga.

Vecskriveru saimnieki domāja, ka ie-

radušies pēc viņiem, pauniņas jau

gatavas. Tomēr nē — krievu zaldāts

un... mamma. Vedēji gribējuši mani

vest atsevišķi, bet mamma uzstāju-

si — vai nu meitu atstāj, vai ved vi-

sus kopā.

Divdesmit sestajā līdz pēcpusdie-

nai nosēdējām izpildkomitejā (tagad

Veselības un sociālās palīdzības

centrs). Klasesbiedri man vēl liecību

atnesa... Ķintante, kas jau bija pie-

dzīvojusi izvešanu, krāmēja mašīnā
25 litru kannu ar pienu, pusmaišeli
ar miltiem, pusmaišeli ar kartupe-
ļiem, tikko kautas cūkas gaļu sālīju-
mā, drēbes, cirvi, zāģi. Mūs aizveda
uz Ugāli. Līdzko iekāpām pēdējā va-
gonā, tā ešelons sāka braukt.

Ēdināja reizi diennaktī.

Lielākās stacijās no ar-

mijas katla smēla

spaiņos — kat-

ram vagonam

pienācās

divi. De-

v a

zupu

v a i

pro-

s a s

biez-

• **Izsūtījumā**
1949. gadā. **Mai-**
ja Avotiņa: «Zem-
nīcu ārdurvīm priek-
šā izveidoja tādu kā
priekšnamīņu — sapakoja
ar salmiem, kurus turēja sa-
sprausti bērziņi.»

Foto no M. Avotiņas albuma

• **Maija un Guntis Avotiņi šopavasār Ķin-**
nos.
Autora foto

putru un maizes kumosu. Nomirt
nevarēja, glāba pašu krājumi.

Devītajā aprīlī iebraucām Maskā-
ļenu rajonā, simt kilometru šai-
pus Omskas. Šausmīgs Sibīrijas atkustnis!
Sādžas plūdus, skolēniem brīvdie-
nas. Nākamajā rīta nāca vergu pircē-
ji — kolhozu un sovhozu priekšsēdē-
tāji plikādas kažokos, pātagas aiz zā-
baku stulmiem aizbāzuši. Prasīja pēc
aroda, izlasīja spēcīgākās ģimenes.
Mūs kopā ar tēva māsiņu paņēma uz
Ševčenko kolhozu. Astonpadsmit
kilometrus ar buļļiem braucām čet-
ras stundas.

Sādžas mājiņas bija nelielas zem-
nīcas — istaba un virtuve. Sākumā

mitām pie *babuškā* ar divām maz-
meitām, kas pašas saspiedās virtuvē.
No rīta skatos — vista pie loga, jo tas
līdz ar zemi!

Atradāmies meža stepē. Kaut kādi
krūmi augi, bet rokas resnuma koka
nozāģēšanai jau vajadzēja mežsarga
atļauju. Tuvumā visi žagari malkai
bija sacirsti, pirmajā gadā to vien da-
rījām, kā lasījām sprungulus. Un iz-
mantojām kārkļus, ko vispirms lika
aitām redelēs, un arī kizjakus — kal-
tētus mēslus. Vēlāk, dzimtenē pa
mežu ejot, allaž domāju, cik mums
daudz malkas!

Sals bija līdz četrdesmit grādiem,
bet mūsu divdesmit piecos grādos
vairāk velk pie ādas. Krāsnis vietējie
labi mūrēja. Kur ņēma nededzinātos
ķieģeļus, to gan nezinu. Bet pirmā
krāsnis nevilkā, es divreiz tvanu sael-
pojos. Kopš tā laika neciešu dūmus.
Vēlāk, kad drusku atspērāmies, par
piecīsimt rubļiem nopirkām savu is-
tabiņu.

Mājām griestu nebija, uzreiz
jums virsū — ar velēnām apsegti
žagari, pa virsu mālu, salmu un mēs-
lu maisījums. Jo vairāk salmu, jo la-
bāk, lietus notek pa virspusi. Katru
gadā virskārtu atjaunoja. Zemē pus-
metru izraka bedri, sabēra mālus,

salmus, ielēja ūdeni, kāds ielēca iek-
šā un ar kājām mīcīja. 1953. gada
slapjajā vasarā izpuva dārzi, vairākas
zemiņas sabruka. Bet mēs divas ne-
dēļas pirms lietavām bijām atjauno-
juši jumtu, un mums netecēja. Sie-
nas cēla līdzīgi. Salika kociņus, sa-

meta pilnu ar salmiem un māla javu,
pa virsu vēl zirgu mēslus un pelēko
mālu.

Pirmajā rudenī mūsu bijušais
priekšstrādnieks atsūtīja naudu, un
mēs par 800 rubļiem (pirms refor-
mas) oktobrī nopirkām govi. Snie-
dziņš sniga, kad braucām plaut galīgi
izbalējušu grīslī. Govs trīs mēnešus
stāvēja ciet. Bet martā jau lopus ve-
da ārā. Govs mums bija liels atspaidis,
deva 20 litru piena, ar govi vedām
kurināmo. Visu svaigo pienu pārde-
vām. Mamma par sviestu tirgū dabū-
ja augstāko cenu. Ziemā pienu salēja
litra bļodiņās un pārdeva sasalušu.
Labi varēja redzēt, cik kuram trekns.

Skolas laikā nedēļu bijām prom no
sādžas. Sākumā dzīvoju pie savas
audzinātājas, pēc tam pārcēlāmies
pie kāda kombainiera. Kad sadzērās,
tad mūsu grāmatas sajauca ar ak-
meņoglēm. Reiz uzmācās manai mā-
sai. Tad atradām latviešu tanti, kas
tur dzīvoja no 1917. gada.

Krieviski labi nezinājām, un pir-
majā gadā mums atzīmes nelika. Bet
vietējie bērni bija draudzīgi, valodu
ātri iemācījāmies. Par fašistiem ne-
viens nelamāja. Skolā bija gudra mā-
cību daļas vadītāja, mācījusies Tom-
skas universitātē. Viņa bija stāstījusi,

maizes gabaliņš un ūdeņzupa izmak-
sāja vairāk par nopelnīto... Katrai ģi-
menei bija jāizkaplē arī pushektārs
saulespuķu un pushektārs kartupe-
ļu. Karstums šausmīgs, cēlāmiņi
četros, kad arī lopus laida ārā, devi-
ņos jau vairs nevarēja izturēt. Pirmā
vasara arī bija viskarstākā, līdz četr-
desmit grādiem, dienas vidū pliku
kāju nemaz nevarēja uz zemes spert.
Ēdienu sētsvidū taisīja.

Kartupelis un zakvaska (līdzīga
rjaženka, mamma iemācījās taisīt)
bija mūsu iztika. Maizes un gaļas
trūka, citām ģimenēm arī kartupeļu.
Reiz rudenī devos uz skolu, mamma
iedeva līdzī krējumu un desmit rub-
ļu maizei. Bet veikālā tikai prajāņiki.
Brekdama ēdu.

Vienu gadu izauga daudz auzu.
Skaistas! Tuvumā bija saulespuķu
spiestuve, tik svaigu eļļu nekad ne-
esmu lietojusi. Auzas nolobījām un
saspiedām pārsļās. Tādas pārsļas sa-
vu mūžu neesmu ēdusi! Pa sešiem
ūdensspaini zupas pieveicām.

Netālu dzīvoja kazahi, īsti andel-
maņi. Braucot garām, pārdeva mil-
tus. Kad mums jau bija nauda, pir-
kām un cepām kviešu maizi. Stīpram
apiņu novārījumam piejauca klāt kli-
jas, pēc tam izžāvēja drupačās, — tas
bija rauga vietā. Izkurināja kārtīgi
plīti, izgrāba pelnus, iešāva divas
pannas ar augstiem kukuļiem.

Mēs, bērni, tur piedzīvojām pus-
audžu un jaunības gadus un visu uz-
tērām vieglāk. Mammai bija grūti.
Katru dienu galdā viens un tas pats.
Bērni prasa, kas būs klāt, mammai
nav, ko atbildēt. Arī tas viņu sabei-
dza, un viņa ļoti smagi saslima. In-
sults, trīs mēnešus nerunāja. Ārste
teica, ka nekad necelsies.

Divus mazos bērnus 1955. gadā
palaida uz Latviju. 1956. gadā dzīve
kļuva vaļīgāka, komandantūrā vairs
nevajadzēja tik bieži reģistrēties. De-
viņpadsmit gadu vecumā smagi izsli-
moju masalas. Komandants brālim
teica: «Ja tev arī nebūtu veselības,
tad jūs varētu laist mājās...» Jānim
nu sāka durties visās malās. Dakteris
gan neko neatklāja. Bet Vilnim
Zviedrim, kas dzīvoja desmit kilo-
metrus no mums, tiešām bija slimas
plaušas. Viņš, uzdodamies par Jāni
Hermansonu, dabūja rentgena uzņē-
mumu ar aizēnojumiem. Paņēmām
mammu zem padusēm un braucām
mājās!

Alnis Auziņš

Dieva kalps Haralds

20. III Haraldam Anzenavam palika 80. Pusi sava mūža viņš bijis
sludinātājs un draudzes padomes priekšsēdētājs Dundagas baptistu
draudzē. Pateicoties Dievam un Haraldam, Dundagā ir Svētdienas
skola un jaunais baptistu dievnams. Dažādi sludinot Evaņģēliju, viņš
ticībai pievedis daudzus dundadzniekus. Arī mani.

Viss sākās 1989. gada rudenī, kad
pāris gadus jau biju nostrādājis
Dundagas vidusskolā. Tolaik Haralds
vēlējās veidot Svētdienas skolu un
meklēja skolotājas. Nebijām pazīsta-
mi, taču pēc skolotājas Veltas Mete-
nes ieteikuma Haralds uzaicināja arī
mani. Piekritu, kaut gan nekādas di-
žās saprašanas par šīm lietām man
nebija. Protams, zināju, kāda izska-
tās Bībele — mums tāda bija mājās,
arī studējot *filologos*, pat padomju lai-
kos par tās nozīmi latviešu literatūrā
pasniedzēji neko neslēpa. Biju vecajā
drukā izlasījis *Vēstuli romiešiem*.
Vairākkārt biju apmeklējusi arī diev-
kalpojumu. Taču ar to bija par maz,
lai mācītu kādu citu, jo nebiju apgu-
vusi kristietības pamatus un man
nebija nekādas personīgās pieredzes
ticības dzīvē. Taču es meklēju jēgu
savai dzīvei.

• Haralds Anzenavs ar ģimeni sludinātāja gaitu sākumā

Svētdienas skolas atklāšana un
nodarbības notika Dundagas pilī. Sā-
kumā visi pulcējās vienkopus. Ha-

Svētdienas skolas laiks izvērtās
piepildīts. Tās nebija tikai nodarbī-
bas vien: pie mums ciemos brauca

aicināti viesi ar lekcijām, piemēram,
Enoks Biķis. Esam skatījušies filmas
un piedalījušies vasaras nometnēs.
Haralds ļoti daudz laika veltīja arī
savu skolotāju garīgajai izaugsmei.

Reiz Haralds mani uzaicināja uz
Talsu baptistu baznīcu, kur bija iera-
dies kāds sludinātājs. Raudāju, ka
asaras šķīst, jo viss, ko viņš sacīja,
skāra mani. Ne velti *Vēstulē ebrejiem*
ir rakstīts: «Jo Dieva vārds ir dzīvs
un spēcīgs un asāks par katru abās
pusēs griezīgu zobenu un spiežas
dziļi iekšā, līdz kamēr pāršķir dvēseli
un garu, locekļus un smadzenes, un
ir domu un sirds prāta tiesnesis.»

Dievkalpojuma noslēgumā sludi-
nātājs aicināja pie sevis priekšā vi-
sus, kas vēlas pieņemt Jēzu Kristu
par savu Glābēju. Vēlējos iet, bet nav
jau nemaz tik viegli nostāties altāra
priekšā, tādēļdi visiem parādot, ka
esi vājš un nespēcīgs. Bez Haralda
iedrošinājuma un klātbūtnes varbūt
arī neaizietu. Galu galā bez viņa aici-
nājuma nemaz Talsos uz šo dievkal-
pojumu nebūtu aizbraukusi.

Kad biju nonākusi līdz ticībai,
kaut mazai kā sinepju graudiņš, Ha-
ralds mani mēģināja pārliecināt, ka
jāstājas draudzē. Savā augstprātībā

pat kaut ko tādu dzirdēt negribēju.
Es ticu Dievam, kam man vēl vaja-
dzīga draudze? Cilvēki, kas iet uz
baznīcu, ne ar ko neatšķiras no pārē-
jiem, viņi tāpat nespēj pildīt visus 10
baušļus! Haralds kādā vakarā, atve-
dis mani mājās (toreiz dzīvoju Ķīka-
ra mājā), apstājās, un mašīnā mēs
runājām vismaz pāris stundu par
stāšanos draudzē. Viņš mani tik un
tā nepārliecināja. Aizgāju gulēt, bet
ilgi domāju par runāto. Naktī redzē-
ju sapni, kas atlikušās šaubas izklie-
dēja pilnībā: spoža gaisma parādījās
Kristus un svētīja mani.

Tas, ka esmu draudzē, man ir ļoti
nozīmīgi. Draudze ir Dieva ģimene,
kurā nožēlojam savus pārkāpumus,
klausāmies Dieva vārdu, kopīgi lū-
dzamies, kalpojam un veidojam sav-
starpējās attiecības. Mācāmies sa-
prast, mīlēt un piedot. Tikai tā — ko-
pā — varam garīgi augt.

Par to visu esmu pateicīga Die-
vam un Haraldam. Bet Haralds paze-
mīgi sacītu: «Esmu necienīgs kalps,
esmu darījis, kas bija mans pienā-
kums.»

Diāna Siliņa

Foto no H. Anzenava albuma

Dundžiņi stāsta

Bailes, bailes, nāves bailes...

No nāves nebaidās tikai muļķis, jo viņš to neapzinās, apgalvo drosmīgie latviešu karavīri. Bailes ir katra cilvēka dabiska īpašība, un to pakāpe ir atkarīga no nervu sistēmas. Katram savas spējas tās pārvarēt un neizrādīt konkrētajos apstākļos.

Es pirmās bailes izjutu no pirmās skolotājas. Viņas nagi iespiedušies manā ausī, un es uz pirkstu galiņiem tipinu līdzī, kamēr ielidoju stūrī, kurā sanāca kopā divu durvju aplodas; ar pieri atsitos dēļos, nošķīst dzirksteles gar acīm, lēni noslīgstu uz ceļiem un sāku nelābi kaukt. «Klusu! Celies kājās,» izdzirdu aiz muguras. Beidzu vaimanāt, bet piere sāp mežonīgi. Cik ilgi šņukstēju un stāvēju stūrī, neatceros, bet bailes pret skolotājiem bija iedzītas uz daudziem gadiem.

Pēc stundām skolotāja iesauca mani pie sevis dzīvoklī, cienāja ar konfektēm, tad paņēma lielu virtuves nazi un man tuvojās... Mani pārņēma nāves bailes, gribēju mukt, bet viņa sakāra manu galvu, piespieda nazi pie pieres un turēja ilgi...

Mājās jautāja, ar ko esot sakāvējis, jo pierē man divi zilumi, viens lielāks, otrs mazāks. Izstāstīju savas bēdas, arī to, par ko dabūju trūkšus. Klasē man aiz muguras sēdēja divi otrgadnieki. Es viņiem teicu priekšā, cik ir astoņi reiz astoņi, tad, aizturot elpu, piedzinu seju ar asinīm, pagriežos atpakaļ, un viņi smējās. Izrādās, ka skolotāja jau vairākkārt man bija aizrādījusi, bet man pirmajās nedēļās skolas disciplīna bija sveša. Pasūdzējās, ka man stundās nav, ko darīt. Uzdotos vingrinājumus un rakstu darbus paveicu dažās minūtēs. Augot astoņu bērnu ģimenē kā septītajam, biju jau apguvis lielo reizrēķinu, rēķināju teksta uzdevumus, tekoši rakstīju un biju izlasījis savu mīļāko grāmatu — Valda «Staburaga bērnus». Divas nedēļas pavadīju pirmajā klasē, tad pēc nelielām eksāmeniem mani pārcēla otrajā klasē, ko pabeidzu 1940. gada pavasarī.

Tajā gadā bailes pārņēma visu Latviju. Ar trīssimt tankiem un lidmašīnām PSRS okupēja mūsu zemi. Uzreiz sāka kļīst runas par cilvēku šaušanu Rīgā un citās pilsētās, daudzus aizveda uz Sibīriju, arī Dingu saimnieku Derkevicu ar ģimeni, nevejnieku, Andžiņu saimnieku Peterfedu un Kalnieku saimnieku Silu.

Kādu dienu skolas apkopējas meita aicināja manas māsas palīgā skolā dedzināt grāmatas. No Dundagas esot atbraukusi komunistene Ieva Paldiņa un pavēlējusi iznīcināt buržuju literatūru. Aizgājuši redzējām, ka skolas dārzā jau deg pamatīgs ugunskurs, kurā meta iekšā laikrakstus, žurnālus un grāmatas — visu, ko daudzos gados bija sarūpējusi Nevejas skolas pārzine Ķeniņas kundze. Revidējot tūkstošiem eksemplāru literatūras, viss, kur bija kaut tikai pieminētas tautu cīņas par brīvību, bija padots iznīcībai.

Saņēmām rīkojumu no māsām — grāmatas jāslēpj egļu dzīvzoga! Man ar brāli Imantu pa lielceļu jāstiep literatūra uz mājām, bet, redzot kādu nākam vai braucam, jābēg krūmos. Tā nu konvejiers sāka darboties. Cik grāmatu aiznesām, neviens laikam nesaskaitīja, bet vēlāk lasot bijām ļoti pateicīgi māsām

par viņu bezbailību. Komunisti taču varēja pa logu paskatīties, un tad skandāls būtu liels! Ar kādām bailēm arī mēs, puikas, skrējām, grāmatas sagrābušies, bīstoties, ka mūs atklās! Dažas grāmatas joprojām spilgtā atmiņā: Main-Rida *Jātnieks bez galvas*, *Bebru mednieki*, *Skalpu mednieki*, *Zelta karaliene*, *Oceola – Seminolu vīrsaitis*, Henrika Senkeviča vēsturiskie romāni *Ar uguni un zobenu*, *Krustnešu* pirmā un otrā da-

• *Vācu komisāra (Kurzemes novada hauptkomisāra Paulsena) sagaidīšana Dundagā. Reprivatizācijas aktu izsniegšana bijušajiem zemes īpašniekiem. 1943. gada 18. maijā. Fotografiju saglabājis Teodors Freibergs. Kubalu skolas – muzeja krājums KSM 1109-F (Ernesta Ābola fotogrāfiju arhīva kolekcija).*

ļa, *Plūdu* pirmā un otrā daļa, *Pans Volodjeviskis*, Aleksandra Čaka dzejoļu krājums, biezās vākos iesietie *Daugavas mēnešraksti* ar kritikām, recenzijām, dzejoļiem, stāstiem un romāniem turpinājumos, bet bija vēl daudz citu grāmatu.

Nāves bailes izjutu, uz šosejas satiekot okupantu *vaņkas*, kā toreiz sauca krievu zaldātus. Patiešām, ieraugot šos putnu biedēkļiem līdzīgos ērmus, varēja nobīties ne tikai puikas vien. Viņi nevis gāja (un es biju redzējis Dundagā aizsargus un aizsardzes soļojam!), bet lāčoja, klānīdamies uz visām pusēm, gērbušies lielos, līdz pusstilbam garos šņepšos. Zem tiem kustējās divas tievas kājiņas, ieautas lielos tankos (puszābakos). Kājas bija ietītas šaurās, garās lentēs līdz ceļiem, tāpēc arī izskatījās tik tievas. Uz galvas turējās ērmīga cepure ar garu pīķi uz augšu un divām garām lupatu ausīm, kuras vēja plīvoja. Pa visu cepures priekšu bija piešūta no sarkanās lupatas piecstūraina zvaigzne. Pienākot pavisam tuvu, ieraudzīju apaļīgu seju un uz degunu vērstas acis. Pār muguru pēkšņi pārskrēja trīsas, jo tieši par mongoļiem bija dzirdētas visbriesmīgākās baumas. Kāds kaut ko iesaucās, un es momentā biju pāri grāvim. Tad jau sāka aurot viss zaldātu bars, ap sešdesmit. Laidu kājām ziņu, līdz atrados drošā attālumā. Viņi *Beitiku* ganībās laua nelielus akmeņus un ar nestuvēm nesa pie bānīša dzelzceļa. Krievu zaldātu cepures sauca par *budjonovkām*, bet tautā smējās: augšā pulkītis, apakšā muļķītis. Vēl latviešiem tajā laikā bija dziesma: «.. tev, Latvija, nav jābaidās..», ko mēs dziedājām tā: «Tev, Latvija, nav jābaidās, stāv utains krievs pie Daugavas.»

Sākās karš. No Dundagas lielā steigā uz plašo *roģinu* bēga komunistu varza ar deputāti Paldiņu priekšgalā, bet *vaņkām* atkāpšanās ceļu nogrieza vācu armijas motorizētās vienības, taisnā ceļā ieņemot Stendes staciju, un «*Hände hoch*,

russischen Soldaten!» («Rokas augšā, krievu karavīri!») Skolēniem rudenī skolā vairs nebija jādzied *Internacionāle*, bet jānācās trešā himna: *Deutschland, Deutschland, über alles!* un jāapgūst nevis krievu, bet vācu valoda.

Kādā klusā priekšpusdienā atsprāga skolas gaitenā (priekštelpas) durvis, kaut kas ar troksni apgāzās, atskanēja vācu valoda un spalgi sāka kliegt kāda sieviete. Skolotāja, aizskrējusi apskatīties, kas notiek, atgriezās un teica: «Bēni, ātri sagērbieties un prom uz mājām!» Bet mums jātiek ārā pa koridoru! Tur gulēja cilvēks ar ratu redeli uz muguras, ar seju pret grīdu. Viens vā-

mierināja, ka nekas nav manāms. Toreiz bandīti no *Sarkanās bultas* Usmas, Puzes un Ances ciemos bija laupījuši, šāvuši, izvarojuši sievietes daudzās mežu mājās, laupīja arī visādu bēgļu bandas.

Vēlāk izrādījās, ka tie bijuši kaimiņu mājās *Jānkarnos* dzīvojošie zvejnieku puisis Laimonis Fridmans, Edgars Freiverts un vēl citi, kas gribējuši izbaidīt manas māsas, bet sacēla kājās visu *Bitnieku* saimi — tolaik cilvēku divdesmit, kas kara laikā tur mitinājās.

Kādā vēlā vakarā logu rūtis sāka drebēt no drausmīgas rūkšanas, kas nāca no debesīm. Tēvs pārtrauca lasīt, ieklausījās un sacīja: krievu bumbvedēji. Metāmiens laukā. Drausmīgais troksnis nāca no jūras puses, un naksnīgajās debesīs redzējām, ka no Kolka puses pāri šlītereī uz Ventspils pusi slīd tumši cigāri. Pēkšņi Dundagā sāka šaut zenītlieģabali un vīrs Jaunmuižas un šlīteres gaisā uzplaiksnīja zvaigznītes — sprāgstošie šāviņi. Pirmajai eskadrai sekoja nākamā, tā pavisam četras. Bet lodes sprāga vīrs lidmašīnām, jo tās lidoja vīrs mežiem, un vāciešiem zemāk šaut droši vien traucēja meži. Pēkšņi viss kļuva gaišs kā dienā, jo vīrs Ventspils bija izmestas tā saucamā svecītes (200 litru mucas ar degmaisiņu) mu, kurām lejup neļāva krist izpletņi un no degošajām mucām uzsildītais gaisis. Varēja lasīt avīzi, tik gaišs bija! Nepārtraukti bija dzirdami bumbu sprādzieni, gaisu nemitīgi šķēla seši septiņi prožektoru stari, ķerot lidmašīnas. Viens stars nokāra lidmašīnu, momentā pievienojās vēl divi trīs, un lidmašīna, varbūt sausa, metās pa stariem uz leju, pazūdot mūsu skatienam aiz meža. Tēvs dzina mūs istabā, jo varot trāpīt kāda šķemba. Bet vācieši pārtrauca šaut, jo visas lidmašīnas jau bija prom.

Pienāca 1945. gada februāra otrā svētdiena. Sestdien visu dienu bija līnājis sīks lietutiņš, vakarpusē nokaidrojās un sāka piesalt, izveidojot uz 30 — 40 centimetru biezās sniega kārtas pamatīgu garozu, pa kuru varbūt varēja staigāt pat zirgs. Svētdienas rītā agri mūs modināja tēvs un lika novērot ceļus un apkārtni. Ja nu kāds nāk, tad jāziņo. Pie galda tēva drēbēs sēdēja kāds puisis, kas slēpās no iesaukšanas vācu armijā. Mazirbē izbēdzis no vācu mežu ķemmētājiem, viscaur slapjš atbēdzis pie mums, jo mācīties vienā klasē ar manām māsām. Mums aitū aplociņā bija uzpludināts neliels dīķītis, kur bijām ierīkojuši grīļlas (karuseli). Tur darbojoties, bijām tā aizrāvušies, ka piepeši izdzirdējām mežmalā lūstam žogu. Ārprāts, no meža pa laukiem tuvojās vācu karavīru ķēde! Ko kājas nes metāmiens uz mājām, vācieši gan blāva *halt, halt*, bet mēs ieskrējām istabā un klieodzām, ka vācieši nāk. Jauneklis sēdēja pie galda un brokastoja. Viņš uzreiz gribēja lēkt pa logu laukā, bet aiz mājas uz ciema pusi klaji lauki, aizbēgt nav iespējams. Viņš ieskrēja mūsu mazajā istabā, kur mums, zēniem, nelielā no dēļiem sasistā lažiņā gulēja Martas Napskas mamma vai tante. Marta, redzot, ka puisis palien zem lažiņas, sauca māti, lai tā apguļas un tēlo slimu. Uzreiz atradās ķēblītis, pudelītes, krūzītes, dvielis uz pieres, un *slimā* izglāba mūs visus no koncentrācijas nometnes. Okškerēja īpaši Baltkrievijas partizānu iznīcināšanai apmācīta vienība. Apmēram divi simti karavīru pārmeklēja visas ēkas, bēniņus, skapjus, ar gariem iesmiem izbakstīja salmu un

siena pantus, bet, neko neatraduši, sāka ēst pusdienas. Komandieris, garš, kalsns vācietis krievu vīrsnieka aitādas puskažociņā, ieraugot abrā mātes izceptos divpadsmit kukuļus rupjmaizes, lūdza tos pārdot. Konservi esot, bet neesot maizes. Māte tūlīt gatava atdot!

Vācieši pie mums sabija divarpus stundas, kamēr sabrauca ciemā savāktie šķūtnieki ar pajūgiem. Komandieris uz virtuves galda izklāja apvidus karti, visi ilgi kaut ko gudroja un prasīja ceļu uz Vīdali. Pēkšņi sētā sāka šaut. Vācieši metās ārā. Kāds izlēcīgs leitnantiņš gribējis pabaidīt rejošos suņus. Komandieris šo izlamāja, un ar to viss beidzās. Sasēdās pilnas ragavas un aizbrauca uz Cirstes ciemu. Nu varējām uzelpot.

Vēlāk uzzinājām, ka jauneklis bijis Voldemārs Veide no Košraga vai Pitraga. Domāju, ka viņš bija mūsu ģimenei pateicīgs par savu dzīvību. Nevejā vācu žandarmērija pazudināja divus jaunekļus, vienu no viņiem bēgot nošāva.

Māte mūs visus sasauca kopā un noturēja aizlūgumu pateicībā Dievam par izglābšanos. Atverot Bībeli, viņa nolasīja tiešām kaut ko par glābšanos.

Un bailes pazuda.

Vilnis Petrovics

Piemīnas brīdis

25. III plkst. 13.00 pie šķeltā akmeņa tikās represētie, viņu tuvinieki un atbalstītāji. Tikšanos aizkustinošu darīja Dundagas pagasta padomes priekšsēdētāja Austra Kristapsona paša atmiņas un Kultūras centra vadītājas Smādas Šnikvaldes nolasītā vēstule, ko kādas izsūtītās ģimenes loceklis rakstīja uz mājām. Ritas Zemtiņas vadītā ansamblja dziesmas šo brīdi emocionāli un tematiski papildināja. Vēlāk viss turpinājās pilnā pie kafijas tases.

Diāna Siliņa

Pili, Attīstības nodaļā,
otrdien, 13. IV, plkst. 10.00
Valsts ieņēmumu dienesta seminārs.

Frīda Valtere (1922)
Malvīne Reča (1922)
Zenta Glāziņa (1938)
Dzidra Emīlija Libreiha (1929)
Marta Puķe (1914)

«Dundadznieks» Nr. 3 (60)
2007. gada marts.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Austris Kristapsons, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijas — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 550 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize